



การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9



โดย  
นายสรารุจ แซ่ม้อย

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9



การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท  
ภาควิชาการบริหารการศึกษา  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร  
ปีการศึกษา 2562  
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF PHATTHARAYANWITTHAYA SCHOOL  
UNDER SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 9



A Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)  
Department of Educational Administration  
Graduate School, Silpakorn University  
Academic Year 2019  
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรธัญญาวิทยา  
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

โดย สราวุธ แซ่ม้อย

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโท

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว

---

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
 ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
 (รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ  
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีพันธ์ ดร.นพดล เจนอักษร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก  
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก  
 (ดร.อาคม มากมีทรัพย์)

58252355 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ

นาย สราวุธ แซ่มซ้อย: การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรภูมวิท्याสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรภูมวิท्या สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรภูมวิท्या สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูโรงเรียนภัทรภูมวิท्या รวมทั้งหมด 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามกฎกระทรวงวิธีการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ของกระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรภูมวิท्या สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 17 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การแนะแนว การนิเทศการศึกษา การวางแผนงานด้านวิชาการ การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรภูมวิท्या สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และวางแผนการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา มีการติดตามประเมินผลและพัฒนาการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความรู้และพัฒนาตนเอง มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

58252355 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION

MR. SARAWUT CHAEMCHOI : ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF PHATTHARAYANWITTHAYA SCHOOL UNDER SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 9 THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR VORAKARN SUKSODKITW, Ph.D.

The purposes of this study were to know 1) The academic affairs administration of Phattharayan Witthaya School under the Secondary Educational Service Area Office 9. 2) The Academic Affairs Administration development guidelines of Phattharayan Witthaya School under the Secondary Educational Service Area Office 9. The populations of this study were School administrators and 51 teachers of Phattharayan Witthaya School. The study instrument was a questionnaire about academic affairs administration according to the Ministerial Regulations, the Decentralization of Educational Administration and Management of Ministry of Education, 2007. The statistics used in data analysis were frequency (f), percentage (%), mean ( $\mu$ ), standard deviation ( $\sigma$ ) and content analysis.

The findings of this study were as follows :

1) The academic affairs administration of Phattharayan Witthaya School under the Secondary Educational Service Area Office 9 in overall and each aspects were rated at a high level, by arranging mean value from highest to lowest : School curriculum development, Technology media development and using for education, Textbooks selection for schools, Guidance, Educational supervisor, Academic planning, Measurement evaluation and transfer of grades, The development of internal quality assurance systems and educational standards, Preparation of regulations and practicality for academic, Collaboration in academic development with other schools and organizations, Promoting the academic strength of the community, Academic promotion and support for individuals, families, organizations, organizations, establishments, and other institutions providing education, Learning process development, Learning and teaching management in schools, Research for educational quality development of schools, Developing or proceeding with opinions on a local curriculum development, Development and promotion of learning resources.

2) The Academic Affairs Administration development guidelines of Phattharayan Witthaya School under the Secondary Educational Service Area Office 9 were : Schools should encourage all factions participate for educational management and planning, follow academic administration evaluation and development, promote teachers and educational personnel to gain knowledge and develop themselves. There are teaching and learning activities that focus on the learners and manage teaching and learning according to the purposes of the Basic Education Core Curriculum.

## กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ประธานกรรมการสอบ ดร.อาคม มากมีทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และดร.ปาริชาติ กมลยะบุตร ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายปรีชา ศรีอนันต์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ที่ให้โอกาสและการสนับสนุนในการพัฒนาตนเอง นางลัดดาวัลย์ ศานตินิรันดร ผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และคณะครูโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว และเพื่อนนักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ปริญญาโทรุ่น 35/1 มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคน สำหรับคำปรึกษาและความช่วยเหลือทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ คุณความดีและคุณประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณ บิดามารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และให้ความเมตตา ช่วยเหลือมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้



สรารุช แซ่มซ้อย

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ประสงค์การวิจัย.....	11
ข้อคำถามของการวิจัย.....	11
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	16
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	18
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	19
การบริหารงานวิชาการ.....	19
ความหมายและความสำคัญ.....	19
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ.....	21
หลักการบริหารงานวิชาการ.....	22
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	23
ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา.....	59



งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	62
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	67
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	67
ระเบียบวิธีวิจัย .....	68
แผนแบบการวิจัย (Research design).....	68
ประชากร .....	68
ตัวแปรที่ศึกษา .....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	75
สรุป.....	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	77
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา.....	79
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 .....	105
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	115
การอภิปรายผล .....	121
ข้อเสนอแนะของการวิจัย .....	135
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	135
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	138
รายการอ้างอิง .....	139

ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	145
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	165



## สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกตามระดับคุณภาพ ตามตัวบ่งชี้.....	8
ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (O-NET) ปีการศึกษา 2560.....	10
ตารางที่ 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) ปีการศึกษา 2560.....	10
ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	78
ตารางที่ 5 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยาโดยภาพรวม.....	80
ตารางที่ 6 คำชี้แจงมติและข้อสังเกต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	82
ตารางที่ 7 คำชี้แจงมติและข้อสังเกต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ด้านการวางแผนด้านวิชาการ.....	83
ตารางที่ 8 คำชี้แจงมติและข้อสังเกต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....	85
ตารางที่ 9 คำชี้แจงมติและข้อสังเกต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	86
ตารางที่ 10 คำชี้แจงมติและข้อสังเกต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	88
ตารางที่ 11 คำชี้แจงมติและข้อสังเกต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน.....	89

<p>ตารางที่ 12 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา.....</p>	90
<p>ตารางที่ 13 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้.....</p>	91
<p>ตารางที่ 14 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการนิเทศ การศึกษา.....</p>	93
<p>ตารางที่ 15 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการแนะแนว....</p>	94
<p>ตารางที่ 16 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา.....</p>	96
<p>ตารางที่ 17 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ.....</p>	97
<p>ตารางที่ 18 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการประสาน ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น.....</p>	98
<p>ตารางที่ 19 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา.....</p>	100
<p>ตารางที่ 20 คำชี้แจงมติและข้อคิด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา.....</p>	101

ตารางที่ 21 คำขวัญนิมิตต์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ  
โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการคัดเลือก  
หนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ..... 102

ตารางที่ 22 คำขวัญนิมิตต์ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ  
โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการพัฒนาและ  
การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา..... 104



## บทที่ 1

### บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาที่ยั่งยืน ก็คงจะต้องใช้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา เพราะการศึกษาพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนมีคุณภาพแล้วประเทศก็จะมีคุณภาพตามไปด้วยทำให้ประชาชนในประเทศนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความเท่าเทียมและเสมอภาคในสังคมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้คนเกิดการพัฒนา มีการเพิ่มพูนความรู้และความคิดของบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน การศึกษาหาความรู้เป็นการกระทำโดยเสรี ตามความสนใจใคร่รู้ของตัวบุคคล และส่วนหนึ่งเป็นการกำหนดให้โดยรัฐกับประชาชน ดังที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระบุไว้ในมาตรา 54 ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญตามความถนัดของตน<sup>1</sup> จึงเห็นได้ว่าการศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้คนได้รับการพัฒนาศักยภาพของตน ให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมเพื่อนำมาเป็นเครื่องกำกับการใช้ความรู้ และความสามารถให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อจะได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยได้รับการพัฒนาจากการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยผู้เรียนจะได้รับการสอนด้านวิชาการต่าง ๆ จากรัฐ เท่าที่ควรจะได้รับในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ และได้รับการส่งเสริมให้ได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยผู้สอนต้องมีความรู้ด้านวิชาการแขนงต่าง ๆ ให้ความรู้ทั้งด้านวิชาการ ศิลธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ซึ่งเหมาะแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียนตามความเหมาะสม และเพื่อให้การศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคน รัฐได้มีกฎหมายการศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของคนและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจาก

---

<sup>1</sup> สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 [Online]," เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2560, เข้าถึงจาก <http://click.senate.go.th>.

สภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต<sup>2</sup> ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องวางนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่ต้องการ โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคหรือเขตพื้นที่การศึกษาและส่วนสถานศึกษามากขึ้น โดยมีมาตรฐาน ระบบ โครงสร้างที่เหมือนกัน แต่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมและบริบทของแต่ละสถานศึกษา โดยการกระจายอำนาจนั้นได้มีการกระจายอำนาจในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และทั่วไป เพื่อความคล่องตัวในการบริหารการศึกษาและบริหารสถานศึกษา และให้การศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพผู้เรียน<sup>3</sup> โดยคำนึงถึงความสามารถและศักยภาพของผู้เรียน ตรงตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นกำลังสำคัญของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม จิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ<sup>4</sup>

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความสำคัญของการศึกษานั้น โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะวางรากฐานให้การศึกษากับเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ การการบริหารวิชาการนั้นเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งพระราชบัญญัติ

<sup>2</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.), 2546), 2.

<sup>3</sup> สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.), 2546), 32.

<sup>4</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 4.

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 39 ได้มีการกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารงานและการจัดการศึกษาไว้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้ง 4 กลุ่มงานได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกเป็นกฎกระทรวงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในการบริหารและการจัดการศึกษา<sup>5</sup>

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ ตามศักยภาพของตนเอง โดยในปัจจุบันการบริหารงานในสถานศึกษาได้จัดรูปแบบของการบริหารออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป และการที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จทางด้านการเรียนรู้นั้น การบริหารวิชาการจึงมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นปัจจัยหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากการบริหารวิชาการมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง การบริหารงานวิชาการเป็นกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนที่ดำเนินตามนโยบายของสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น คุณภาพของผู้เรียนเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการบริหารว่าผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะ มีศักยภาพหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถวัดผลได้หลากหลายแนวทาง เช่นการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักรับรองมาตรฐานการจัดการศึกษา ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกครบสาม โดยมีตัวบ่งชี้การประเมินระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสิ้น 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ซึ่งกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานมี 6 ตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและการบริหารวิชาการโดยตรง ได้แก่ตัวบ่งชี้ที่ 1) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตใจที่ดี ตัวบ่งชี้ที่ 2) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3) ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 4) ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ตัวบ่งชี้ที่ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และตัวบ่งชี้ที่ 6) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่

<sup>5</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารการประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 6.



เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การบริหารวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อผู้เรียน ครู และสถานศึกษา<sup>6</sup>

นอกจากนี้งานวิชาการยังเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น ๆ โดยดูที่ผลผลิตการศึกษา คือ ตัวนักเรียนว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด เป็นที่ยอมรับและชื่นชมของสังคมหรือไม่ โรงเรียนจะมีชื่อเสียงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นส่วนใหญ่ แตกต่างจากงานอื่น ๆ ในโรงเรียนที่เป็นงานสนับสนุนและเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอันดับรองลงมา ทั้งนี้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนควรให้ความสำคัญ ใส่ใจ ทุ่มเทให้กับงานบริหารวิชาการให้มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา ต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป การปฏิรูปการศึกษาของชาติที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาที่แท้จริง เป็นการปฏิรูปการเรียนการสอน ปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาจึงอยู่ที่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ซึ่งจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคนต้องเริ่มจากการพัฒนาตอนที่เขาเป็นเด็ก สถาบันแรกที่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังสิ่งที่ดีงาม ค่านิยม คุณธรรมคือสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่เด็ก จะได้เรียนรู้การใช้ชีวิต สถาบันต่อมาคือสถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่สอนทักษะกระบวนการ ความรู้ พัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ เป็นสถาบันทางสังคมที่จะพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จากหลากหลายแนวคิดที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีส่วนสำคัญกับการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะกระบวนการ ค่านิยมที่ดี มีคุณภาพ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษามีส่วนสำคัญเพราะเป็นผู้ที่บังคับบัญชา กำกับ ดูแล นิเทศและติดตาม การจัดการศึกษาของบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งการประสานความร่วมมือ กับชุมชน หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดประสิทธิภาพสูงที่สุดในการบริหารจัดการศึกษา

<sup>6</sup> สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, (องค์กรมหาชน), **มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม พ.ศ.2554 - 2558**), 5-6

## ปัญหาของการวิจัย

การที่สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ส่วนสำคัญคือการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพราะงานด้านวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารด้านวิชาการ เป็นปัจจัยหนึ่งที่คุณบริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการบริหารการศึกษาให้ก้าวทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง<sup>7</sup> และมีท่าทีที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาปรับปรุง และส่งเสริมงานด้านวิชาการให้ดีขึ้น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารจะมีส่วนในการกระตุ้นให้ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจในการทำหน้าที่การสอนได้ดียิ่งขึ้น และผลที่ตามมาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก็จะดีขึ้นตามไปด้วย ซึ่งงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ก็ว่าได้ ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ระบุไว้ โดยที่มุ่งหวังจะกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปให้แก่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความเข้มแข็ง มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันยังขาดความต่อเนื่อง มีรูปแบบในการจัดการศึกษาที่หลากหลายแต่ไม่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งความเจริญทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ข่าวสาร สื่อ และการแข่งขันกับนานาชาติ รวมถึงสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันไม่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของการจัดการศึกษา รัฐไม่สามารถสร้างให้คนมีจิตใจที่ดี มีศักยภาพในการดำรงชีวิตในสังคม และสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น<sup>8</sup> ข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นปัญหาด้านการจัดการศึกษาอันน่าเป็นห่วง จากการพัฒนาการศึกษาที่ขาดความสมดุล โดยมุ่งหวังการเจริญทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลและสังคม รวมทั้งโครงสร้างกลไกการบริหารจัดการต่าง ๆ ปรับตัวตามไม่ทัน เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาการทางวัตถุและจิตใจ จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ โดยจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการศึกษาโดยหน่วยงานที่ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติ และมีส่วนสำคัญคือการบริหารจัดการของสถานศึกษา

<sup>7</sup> ปรียาพร วงศ์อนุโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, 2553), 8.

<sup>8</sup> สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, O-NET ชีววิถีการศึกษาไทย ภาค 2 (กรุงเทพฯ : หจก. วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2553), 35.

จากการที่ได้สัมภาษณ์ นางยุวดี ทองยี่สุน ครูปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนภัทรธรรมวิทยา เกี่ยวกับเรื่องการจัดทำแผนงานการบริหารงานวิชาการ โดยการจัดทำแผนงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีการแบ่งส่วนงานของกลุ่มบริหารงานวิชาการเป็นงานต่าง ๆ แต่เดิมแบ่งขอบข่ายของงานตามคู่มือการบริหารสถานศึกษา ที่แบ่งภาระหน้าที่ของการบริหารวิชาการไว้เป็น 12 ด้าน แต่ปัจจุบันมีการแบ่งขอบข่ายของงานใหม่ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา แบ่งขอบข่ายของงานออกเป็น 17 ด้าน เพื่อให้มีความเป็นปัจจุบันโดยนำมาประยุกต์ในการแบ่งส่วนงาน ได้แก่ งานทะเบียน งานวัดผล งานพัฒนาหลักสูตร งานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานแนะแนว งานประกันคุณภาพการศึกษา งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา งานสื่อและนวัตกรรมการศึกษา งานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ งานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา งานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา และงานสารสนเทศกลุ่มบริหารวิชาการ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว คล่องตัว และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดของการจัดการศึกษา มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อวางแผนและพัฒนา มีกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาให้กับผู้เรียน ส่วนในด้านของขอบข่ายงาน จะยึดตามโครงสร้างของกลุ่มบริหารวิชาการเป็นหลัก โดยภารกิจ หน้าที่ที่จะยึดกฎกระทรวงเป็นหลัก โดยนำมาประยุกต์กับงานที่มีความใกล้เคียงกัน โดยมีพรรณนางานของสถานศึกษาบอกรายละเอียด หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ส่วนกลุ่มงานที่มีความสำคัญเช่น งานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นงานที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยตรง โดยการนำสารสนเทศของงานอื่น ๆ ไปสู่ผู้เรียน อีกทั้งยังทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยกลุ่มงานบริหารวิชาการมีการนิเทศติดตาม โดยหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือการนิเทศภายในกลุ่มสาระ เพื่อติดตาม ให้คำแนะนำ การจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อไป งานหลักสูตรก็มีความสำคัญใน เพราะครูจะจัดการเรียนรู้ต้องยึดโยงกับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มาตรฐาน ความรู้ ทักษะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน ส่วนงานหนึ่งที่มีความสำคัญคืองานทะเบียนวัดผล เป็นการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน การเทียบโอนผลการเรียน การวัดผลเพื่อพัฒนา และการวัดผลเพื่อจบการศึกษา โดยงานทุกงานจะมีการประชุม เพื่อติดตามภาระงาน หรือปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะแก้ไขต่อไป ส่วนในด้านของปัญหาที่พบในการบริหารกลุ่มบริหารวิชาการภายในสถานศึกษา สภาพปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางเรียน และผลทดสอบทางการศึกษาของชาติ เพราะค่อนข้างต่ำกว่าระดับประเทศในบางรายวิชา ทั้งสองระดับคือมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านการจัดการศึกษา การบริหารงานวิชาการ ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนา

การหาแนวทางเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา<sup>9</sup> จากการสัมภาษณ์นางสาวภัคพร เจริญลักษณ์ หัวหน้างานวัดผล ของโรงเรียน ทำให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานของงานวัดผล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ งานวัดผลจะนำสารสนเทศของครูที่วัดผลนักเรียนแล้วมาประมวลเพื่อดำเนินการให้ผู้เรียนจบการศึกษา โดยมีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน มีปฏิทินกำหนดการทำงานในปีการศึกษาที่ชัดเจน โดยจะร่วมการทำงานกับงานทะเบียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน งานวัดผลมีการส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลที่หลากหลาย มีการใช้เครื่องมือในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพและผ่านการตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยโปรแกรมที่ได้รับการยอมรับ ส่วนปัญหาของการดำเนินงานวัดผล ในส่วนของกระบวนการดำเนินงาน เกิดปัญหาค่อนข้างน้อยเช่น การส่งผลการเรียนของนักเรียนมีความล่าช้า หรือระบบมีข้อผิดพลาด ทำให้มีความล่าช้าและไม่ราบรื่นของการทำงาน ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับชาติและระดับเขตพื้นที่ เป็นปัญหาที่มีความต่อเนื่องทุกปี งานวัดผลให้ความสำคัญในการจัดการแก้ปัญหาและสนใจที่จะศึกษาและแก้ไขร่วมกับงานอื่น ๆ ในโรงเรียน ต่อไป<sup>10</sup> และจากการสัมภาษณ์นางสาวนฤมล โก้เครือ หัวหน้างานประกันคุณภาพสถานศึกษา ได้อธิบายถึงการดำเนินงานของงานประกันคุณภาพสถานศึกษา มีขั้นตอนและความสำคัญอย่างไร โดยมีกำหนดการประกันคุณภาพของสถานศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตราที่ 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ สถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญนี้ ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามกฎกระทรวง ได้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการไว้ 17 ด้าน โดยมีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในส่วนนี้ด้วย โดยการดำเนินงานของสถานศึกษาเริ่มต้นจากการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ มาตรฐานการศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยหลังจากปฏิบัติตามแผนแล้วจึงมีการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเป็นการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาในมีคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนปัญหาที่พบในการดำเนินงานคือ ขั้นตอนและกระบวนการมีความซับซ้อน การแปลผลข้อมูลมีความยุ่งยาก

<sup>9</sup> สัมภาษณ์ ยุวดี ทองยี่สุน, ครูปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา.

<sup>10</sup> สัมภาษณ์ ภัคพร เจริญลักษณ์, หัวหน้างานวัดผลกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา.

หลากหลาย มีการแก้ปัญหาคือมีทีมงานที่ดี มีความชำนาญในการใช้สถิติแปลผลข้อมูล ส่วนปัญหาของสถานศึกษาถ้าดูจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 -2558) สถานศึกษามีระดับคุณภาพ ดีมาก 10 ตัวบ่งชี้ ระดับคุณภาพดี 1 ตัวบ่งชี้ และระดับคุณภาพพอใช้ 1 ตัวบ่งชี้ คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน จากทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้<sup>11</sup>

### ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา (พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2558)

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพภายนอกตามระดับคุณภาพ ตามตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้	ชื่อตัวบ่งชี้	ระดับคุณภาพ
1	ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	ดีมาก
2	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	ดีมาก
3	ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนอยู่อย่างต่อเนื่อง	ดีมาก
4	ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	ดีมาก
5	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	พอใช้
6	ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ดีมาก
7	ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา	ดี
8	พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด	ดีมาก
9	ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา	ดีมาก
10	ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	ดีมาก
11	ผลการดำเนินโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา	ดีมาก
12	ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับตัวบ่งชี้ รักษาตัวบ่งชี้ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	ดีมาก

ที่มา โรงเรียนภัทรญาณวิทยา, “รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558),” 30 พฤษภาคม 2556

<sup>11</sup> สัมภาษณ์ นฤมล ไก่เครือ, หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษารกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา.

### จุดเด่น

1. ผู้เรียนมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสามารถด้านการคิด และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้

2. สถานศึกษามีผลผลิตเป็นไปตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ผลการดำเนินงานสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ตามจุดเน้นและจุดเด่นของสถานศึกษา คือ การจัดการเรียนร่วม และมีการจัดทำโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบครบวงจร PDCA จนสามารถพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเท่ากับ โรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมือง

3. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ มีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคารที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ และสวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สถานศึกษาได้พัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)

4. ครูได้รับการส่งเสริมการอบรมพัฒนาตนเองตามที่ครูสภากำหนด ได้รับการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และประเมินแบบวัดผลด้วยแบบทดสอบทุกภาคการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่มีการวางแผน วิเคราะห์ผู้เรียน มีการใช้สื่อการสอนนำผลการประเมินมาซ่อมเสริมและทำการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ระดับดีมาก

5. สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีคุณภาพ โดยได้รับการส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

### จุดที่ควรพัฒนา

1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ และภาษาต่างประเทศให้สูงขึ้น

2. การจัดทำสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่นยังไม่ครอบคลุมทุกเรื่องที่อยู่ในท้องถิ่น ขั้นตอนในการนำมาใช้ไม่เป็นระบบชัดเจน

3. คณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมเพียง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และสถานศึกษายังไม่ได้รายงาน ผลการประชุมต่อหน่วยงานต้นสังกัดภายในกำหนดเวลา

4. โรงอาหารมีขนาดเล็ก ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน เกิดความแออัดในการใช้บริการ

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (O-NET) ปีการศึกษา 2560

ระดับ/รายวิชา	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ภาษาอังกฤษ
คะแนนเฉลี่ยโรงเรียน	48.92	22.16	30.94	27.33
คะแนนเฉลี่ยระดับขนาดโรงเรียน	47.21	24.37	31.33	29.28
คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด	51.99	29.7	34.01	32.11
คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ	48.29	26.3	32.28	30.45

ที่มา : โรงเรียนภัทรญาณวิทยา, “รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2560,”

23 เมษายน 2561

จากผลการทดสอบแห่งชาติชั้นพื้นฐานระดับชาติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 ใน 4 รายวิชา พบว่า มีรายวิชาที่สูงกว่าระดับประเทศรายวิชาเดียว คือรายวิชาภาษาไทย และมีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ 3 รายวิชาคือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) ปี

การศึกษา 2560

ระดับ/รายวิชา	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ
คะแนนเฉลี่ยโรงเรียน	46.51	19.64	26.34	32.37	22.13
คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด	53.63	30.02	32.94	37.39	33.58
คะแนนเฉลี่ยระดับขนาดโรงเรียน	50.07	24.64	29.48	34.96	27.91
คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ	49.25	24.53	29.37	34.70	28.31

ที่มา : โรงเรียนภัทรญาณวิทยา, “รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2560,”

23 เมษายน 2561

จากผลการทดสอบแห่งชาติชั้นพื้นฐานระดับชาติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 ใน 5 รายวิชา พบว่า ทุกรายวิชามีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปมาก คือ สังคมศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ตามลำดับ

จากผลการทดสอบแห่งชาติชั้นพื้นฐานระดับชาติ ของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ของโรงเรียน ส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับประเทศ อีกทั้งผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ตัวบ่งชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการของผู้เรียนอยู่ระดับพอใช้ จึงทำให้เห็นได้ว่าควร

พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพในระดับที่สูงขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะมุ่งเน้นพัฒนา งานด้านวิชาการเป็นอันดับแรกของการแก้ปัญหา โดยต้องนำความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาแก้ไข ให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การบริหารงานวิชาการ และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ต่อไป

### วัตถุประสงค์ประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย และมีความชัดเจนในการตอบคำถาม ผู้วิจัยได้ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

### ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเป็นแนวทางการหาคำตอบของผู้วิจัยจึง กำหนดข้อคำถามของการวิจัยครั้งนี้ไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เป็นอย่างไร

### สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้การตรวจสอบข้อคำถามของการวิจัยเป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยจึง ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มีหลายแนวทาง



## ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการบริหารสถานศึกษาลักษณะองค์กรเชิงระบบ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทฤษฎีเชิงระบบเปิด (Open System) ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) มาเป็นกรอบของการวิจัย ที่กล่าวว่าระบบเปิดประกอบไปด้วยระบบย่อย ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยระบบจะยอมรับตัวป้อน (Inputs) จากสิ่งแวดล้อม จะมีกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) ซึ่งเปลี่ยนแปลงตัวป้อนให้กลายเป็นผลผลิต (Outputs) ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Environment) ทั้งภายในและภายนอก และให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามส่วนจะมีความสัมพันธ์กัน ปัจจัยนำเข้าระบบการศึกษานั้น คือองค์ประกอบที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาที่นำเข้าสู่ระบบ ได้แก่ นโยบายการจัดการศึกษา ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) ปัจจัยเหล่านี้จะถูกเปลี่ยนแปลงโดยกระบวนการของการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศ การติดตามและประเมินผลให้ได้มาซึ่งผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของทุกฝ่าย โดยมีข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางภูมิศาสตร์<sup>12</sup> ส่วน บรูซ (Bruce) ได้ให้หลักการบริหารงานวิชาการไว้ ได้แก่ 1) หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนสามารถสำเร็จการศึกษาจากกำหนดหลักสูตรโดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด 2) หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนมีคุณภาพ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม และจัดการได้<sup>13</sup> ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ตามภาระงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ยกเว้นภาระงานดังต่อไปนี้ไม่มีใช้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ส่วนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สอง สามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ทุกรายการได้ทุกรายการตามภาระงานที่กฎกระทรวงศึกษาธิการ และตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการ

<sup>12</sup> Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6<sup>th</sup> ed. (CA: Wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-22.

<sup>13</sup> Francis J. Bruces, "Curriculum and Instruction", **The International Encyclopedia of Higher Education** (Sanfrancisco : Josey-Bass Publishers, 1978) : 1192

การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเช่นกัน<sup>14</sup> ส่วนรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่ การบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการบริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่าธรรมาภิบาล มาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินการต่าง ๆ การบริหารงานวิชาการก็ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ หลักความคุ้มค่า คือการได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร ไม่ลาออกกลางคัน ไม่เรียนกินเวลา และซ้ำกว่ากำหนด หลักนิติธรรม หมายถึง ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติไปแนวเดียวกัน<sup>15</sup> ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ได้ให้หลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารควรจะคำนึงถึงหลักการบริหารดังนี้ 1) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม 2) ต้องมีเทคนิควิธีการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทุกประเภทจึงต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการที่ควรทำ ควรมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้ดำเนินงานไปด้วยดี 3) มีการประเมินผลงานทางวิชาการเมื่อได้ดำเนินกิจการใด ๆ ควรจะมีการประเมินผลและติดตามผลเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงได้ดีขึ้น<sup>16</sup>

การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง ขณะที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย 1) การวางแผนงานเกี่ยวกับงานวิชาการ 2) การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 3) การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การวัดประเมินผลในด้านวิชาการ<sup>17</sup> ส่วนกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการตามกฎหมายกระทรวงการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ 17 ด้านคือ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และ

<sup>14</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวการปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552), 32-33

<sup>15</sup> รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 32.

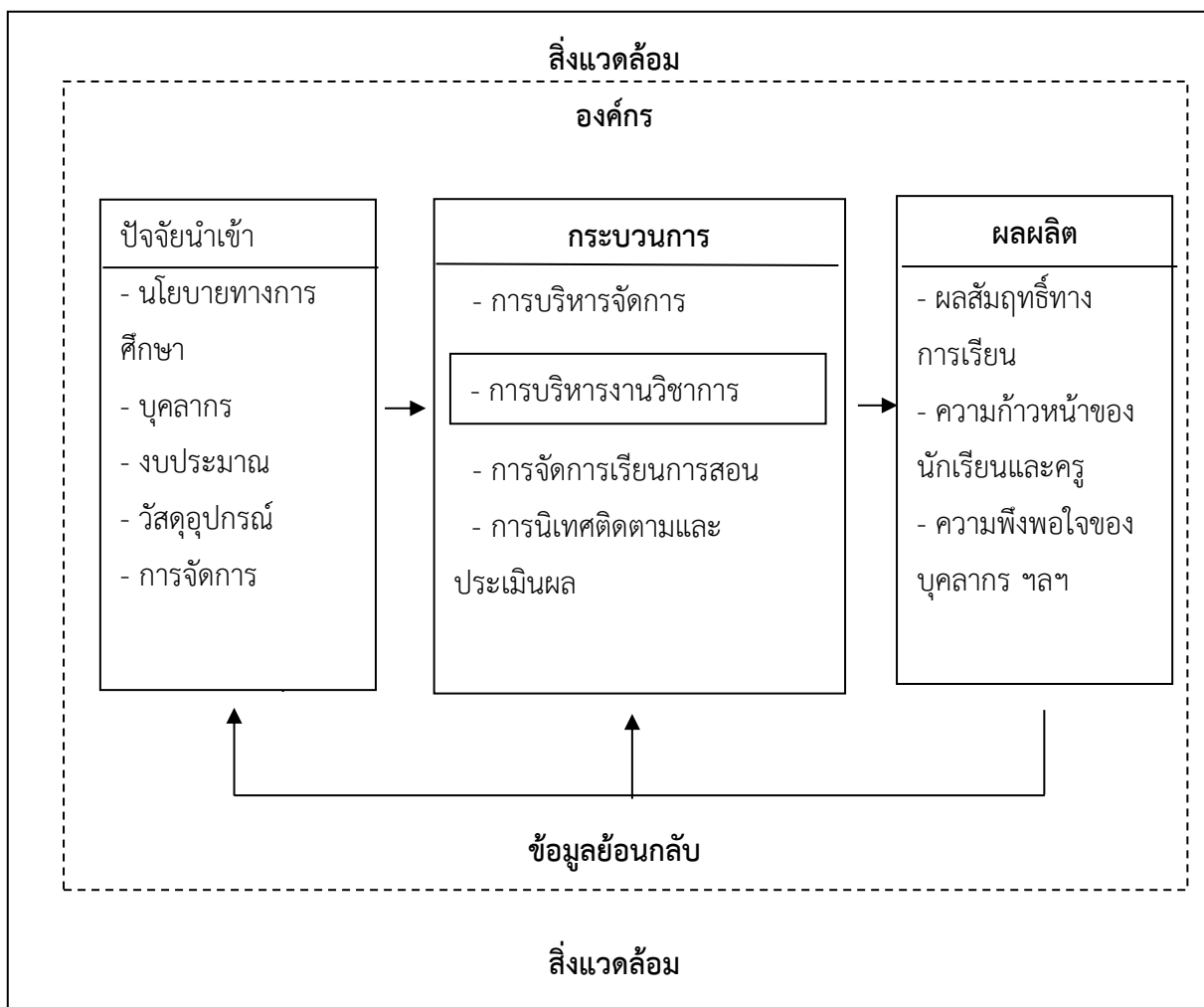
<sup>16</sup> ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, 2553), 9.

<sup>17</sup> ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพฯ, 2553), 3-4.

ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา<sup>18</sup>



<sup>18</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 29.



แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 6<sup>th</sup> ed. (CA: Wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-22.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง**

**กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**

(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 29.

### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นขอบเขตของการวิจัย ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา<sup>19</sup>

<sup>19</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 29.

การบริหารงานวิชาการ
1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

(กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 29.

## นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้มีความเข้าใจในความหมายของศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

**การบริหารงานวิชาการ** หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน รวมไปถึงการวัดและประเมินผล การนิเทศ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการให้คำแนะนำและทำงานร่วมกับครูในด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ตามขอบข่ายงานวิชาการ ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ที่กำหนดไว้ 17 ภาระหน้าที่ ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

**โรงเรียนภัทรญาณวิทยา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตั้งอยู่ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

## บทที่ 2

### วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาที่ได้กล่าวไว้ในบทที่แล้วนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ให้มากขึ้น ในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ โดยนำเสนอในส่วนแรกคือ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ส่วนที่สองคือข้อมูลของสถานศึกษา และส่วนสุดท้ายคืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

#### การบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริการงานในสถานศึกษาทุกระดับ เพราะงานวิชาการสามารถพัฒนาคนในด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคม งานวิชาการจึงเป็นหัวใจของหน่วยงานทางการศึกษา ดังนั้นการพิจารณาว่าสถาบันใดมีมาตรฐานหรือไม่จะพิจารณาจากผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการจะมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารซึ่งต้องให้ความสนใจในการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก

#### ความหมายและความสำคัญ

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้มากมาย อาทิ เช่น กอร์ดตัน (Gorton) กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่ทำให้เกิดการพัฒนาแก่สถานศึกษา และหาแนวทางในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยมีงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา การหาแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม ตลอดจนการวัดและการประเมินผลการจัดการศึกษา



<sup>20</sup> ส่วนวิกค์ เฟอร์ลอง และไฮเออร์เกอร์ (Vick, Furlong and Heiberger) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานที่มีความสำคัญมากกว่างานอื่น ๆ ภายในองค์กร โดยการบริหารงานวิชาการเป็นการกำหนดผู้รับผิดชอบของงานวิชาการทั้งหมด เพื่อให้เกิดการติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและนำมาหาแนวทางการแก้ปัญหาได้<sup>21</sup> ส่วน ฟอเรสต์ และกินเซอร์ (Forest and Kinser) ได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ หมายถึง งานที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหาร การส่งเสริมการจัดทำหลักสูตร การสอนและการจัดการเรียนรู้<sup>22</sup> ส่วน วิกค์ และเจนิเฟอร์ และไฮเบอร์เกอร์ (Vick, Jenifer, and Heiberger) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การวางแผนที่ต้องรับผิดชอบในการติดตามงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการทั้งหมดซึ่งเป็นภาระงานที่ใหญ่กว่าการบริหารงานทั่วไป<sup>23</sup>

ส่วนนักวิชาการในประเทศได้ให้ความหมายของการบริหารวิชาการไว้ อาทิ เช่น ประเทืองสังข์นาค กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาบุคคลให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพที่สุด นั่นคือการปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพ<sup>24</sup> ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุโรจน์ ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน<sup>25</sup> ส่วนรุจิร ภูสาระ ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ว่า การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่

---

<sup>20</sup> Richard A. Gordon, **School Administration and Supervision : Leadership Challenges and Opportunities**, 2<sup>nd</sup> ed. (Ohio : W.C.Brown Co 1983), 158-164.

<sup>21</sup> Heather Fry , Steve Ketteridge and Stephanie Marshall, **A Handbook for Teacher and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice**, 3<sup>rd</sup> ed, (Newyork : Taylor & Francis, 2009), 3.

<sup>22</sup> Jame Forest and Kevin Kinser, **Higher Education in the United State: An Encyclopedia** (Oxford:ABC-CLIO,2002), 1.

<sup>23</sup> Julia Miller Vick, Mary S.jenifer,and Morris Heiberger, **The Academic Job Search Handbook**, 4<sup>th</sup> ed. (Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 2008), 7.

<sup>24</sup> ประเทือง สังข์นาค, **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน** (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2546), 11.

<sup>25</sup> ปรียาพร วงศ์อนุโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, 2553), 2.

เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ<sup>26</sup>

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนา การจัดการเรียนการสอน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน รวมไปถึงการวัดและประเมินผล การนิเทศ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการให้คำแนะนำและทำงานร่วมกับครูในด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

### ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

- 1) งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม
- 2) งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก งานด้านอื่น ๆ จะมากตามไปด้วย
- 3) งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็นในรูปของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดตามสัดส่วนปริมาณของงานวิชาการของโรงเรียน โดยโรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ
- 4) งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยการทำงานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาจากวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น
- 5) งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน ติดต่อสื่อสาร ประสานงาน บังคับบัญชา วินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ<sup>27</sup>

<sup>26</sup> รุจิรี ภู่อาระ, การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพ้อยท์, 2545), 56.

<sup>27</sup> ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, 2553), 33.

จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดงานของสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากร คุณภาพของสถานศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารในสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร

### หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีมีคุณภาพหรือไร้คุณภาพ ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีดำเนินการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารงานจึงต้องมีความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

บรูซ (Bruce) ได้ให้หลักการบริหารงานวิชาการไว้ ได้แก่ 1) หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนสามารถสำเร็จการศึกษาจากกำหนดหลักสูตรโดยไม่ออกกลางคัน เรียนเกินเวลาและช้ากว่ากำหนด 2) หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียนมีคุณภาพ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม และจัดการได้<sup>28</sup> ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ตามภาระงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ยกเว้นภาระงานดังต่อไปนี้ไม่มีใช้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ส่วนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สอง สามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ทุกรายการได้ทุกรายการตามภาระงานที่กฎกระทรวงศึกษาธิการ และตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเช่นกัน<sup>29</sup> ส่วนรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการบริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่าธรรมาภิบาล มาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินการต่าง ๆ การบริหารงานวิชาการ

<sup>28</sup> Francis J. Bruces, "Curriculum and Instruction", **The International Encyclopedia of Higher Education** (Sanfrancisco : Josey-Bass Publishers,1978) : 1192

<sup>29</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวการปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552), 32-33

ก็ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ หลักความคุ้มค่า คือการได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร ไม่ลาออกกลางคัน ไม่เรียนเกินเวลา และเข้าใจว่ากำหนด หลักนิติธรรม หมายถึง ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติไปแนวเดียวกัน<sup>30</sup> ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ได้ให้หลักการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารควรจะคำนึงถึงหลักการบริหารดังนี้ 1) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปในทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม 2) ต้องมีเทคนิควิธีการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทุกประเภทจึงต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการที่ควรทำ ควรมีระบบ มีความรอบคอบ จึงจะทำให้ดำเนินงานไปด้วยดี 3) มีการประเมินผลงานทางวิชาการเมื่อได้ดำเนินกิจการใด ๆ ควรมีการประเมินผลและติดตามผลเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงได้ดีขึ้น<sup>31</sup>

จากหลักการบริหารวิชาการที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า หลักการบริหารวิชาการเป็นสิ่งสำคัญของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะมีคุณภาพขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นส่วนสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีหลักการบริหารงานวิชาการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีเทคนิค กระบวนการมีความเข้าใจ รวมถึงการมีเป้าหมายของการบริหารวิชาการในสถานศึกษาอย่างชัดเจน

### ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการบริหารสถานศึกษา มีขอบข่ายของงานครอบคลุมในหลายๆด้าน จะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายๆท่านได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ อาทิเช่น มิลเลอร์ (Miller) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) การจัดโปรแกรมการสอน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน 3) การติดตามการเรียนการสอน 4) การจัดบริการการสอน<sup>32</sup> ส่วนเฟเบอร์และเชอร์รอน (Faber and Sherron) ได้แบ่งงานวิชาการออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) การจัดเนื้อหาของหลักสูตร 3) การจัดอุปกรณ์การสอน 4) เทคนิคการสอน 5) การ

<sup>30</sup> รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 32.

<sup>31</sup> ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *การบริหารงานวิชาการ* (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, 2553), 9.

<sup>32</sup> Van Miller, *The Public Administration of American School System* (New York: The Macmillan Company, 1995), 175.

ส่งเสริมครูในด้านความรู้<sup>33</sup> ส่วนเซอร์จิโอวานี และคณะ (Sergiovanni and others) ได้ให้ความเห็นว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการได้แก่ 1) การตั้งปรัชญาการศึกษาขึ้นมาและตั้งวัตถุประสงค์ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุปรัชญาการศึกษานั้น 2) การจัดทำโครงการเพื่อให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 3) จัดให้มีการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4) สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง 5) จัดหาวัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอ<sup>34</sup> ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการได้แก่ การควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้อีกว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายของงานที่กว้างขวาง ทั้งในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยทั่วไปสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับนั้น มีหลักสูตรที่ใช้ร่วมกัน และเป็นหลักสูตรที่จัดโดยส่วนกลาง ดังนั้น ขอบข่ายของงานวิชาการกล่าวถึงการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอนและการวัดและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผล และปัจจุบันยังกล่าวอีกว่า ขอบข่ายของงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลายสิ่ง ได้แก่ หลักสูตรการเรียนการสอน การจัดการบริหารวิชาการและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพวิชาการ<sup>35</sup> ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจด้านวิชาการมีทั้งหมด 17 ด้าน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนด้านงานวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ

<sup>33</sup> Charles F. Faber and Gilbert F. Sherron, **Elementary School Administration** (New York : Holt Rhinehart and Winston, 1970), 122-128

<sup>34</sup> Thomas J. Sergiovanni and others, **Educational Governance and Administration** (New Jersey: Prentice-Hall, 1980), 267-268.

<sup>35</sup> ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ** (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพมหานคร, 2553), 127.

สถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำทะเบียนและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา<sup>36</sup> มีรายละเอียดดังนี้

### 1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้การพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญคือ การกำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากรสนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน ในระดับสถานศึกษามีหน้าที่ สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติมรวมทั้ง สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วน

---

<sup>36</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 29.

ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา<sup>37</sup>

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำหลักสูตร โดยผู้บริหารของโรงเรียนคัดเลือกครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำและประชาชนชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ มาเป็นคณะทำงานเพื่อจัดทำร่างหลักสูตรท้องถิ่น

2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ต้องทำการศึกษาสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้หลักสูตรนั้น ๆ เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยรวบรวมข้อมูลจากคนในท้องถิ่นด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น สำรองความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับศักยภาพความต้องการของผู้เรียน ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพิจารณาว่าส่วนใดบ้างที่ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมได้ นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนด้วยว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อนอะไรบ้าง เพื่อนำไปปรับปรุงให้สถานศึกษาความพร้อมที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้อย่างเกิดประสิทธิภาพ

3. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คณะทำงานจะต้องศึกษาสภาพของปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน จากนั้นกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เมื่อเรียนจบรายวิชานั้น ที่สำคัญคือจะต้องเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถเป็นไปได้จริงในการปฏิบัติ

4. กำหนดเนื้อหา เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในขั้นที่ 3 มาวิเคราะห์ และกำหนดเนื้อหาสาระของรายวิชาอย่างกว้าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชานั้น ๆ จากนั้นจึงแยกออกเป็นเนื้อหาย่อย ซึ่งในขั้นตอนนี้สามารถปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่นและผู้เรียนได้ ตลอดจนมีความต่อเนื่องกับรายวิชาในขั้นต้นและรายวิชาต่าง ๆ

5. กำหนดกิจกรรมพิจารณาจากจุดประสงค์แต่ละข้อ กิจกรรมที่กำหนดไม่ควรมีมากหรือน้อยจนเกินไป เน้นทักษะกระบวนการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมโดยมีครู เป็นผู้ประสานกิจกรรมและชี้แนะแก่ผู้เรียน

6. กำหนดคาบการเรียน ถ้ารายวิชาที่จัดทำได้กำหนดให้มีวิชาบังคับเลือก คาบเวลาเรียนที่กำหนดจะต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ถ้ารายวิชาเลือกเสรี สามารถกำหนดตามความเหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดให้ผู้เรียน แต่ความสัมพันธ์กับ โครงสร้างของกลุ่ม

<sup>37</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 35.

วิชาที่เป็นอยู่เดิมด้วย ในกรณีที่เนื้อหาமாகอาจจัดทำเป็นหลายวิชา และอาจมีได้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

7. กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล คณะที่ทำงานควรกำหนดเกณฑ์การ วัดและประเมินผลในรายวิชาที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้จะได้ทำการวัดและประเมินผลได้ ตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร สิ่งที่ควรระบุคือรายวิชาที่สร้างขึ้นจะมีการวัดและประเมินผล แบบใดก่อนเรียน ระหว่างเรียน และ/หรือเมื่อจบหลักสูตร ใช้วิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์ใดในการ วัดและประเมินผล

8. จัดทำเอกสารหลักสูตร หลังจากจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในรายวิชาใหม่แล้ว ควรจะต้องจัดทำเอกสารหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ่านเพิ่มเติม และเอกสาร ประกอบการเรียนการสอนต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้หลักสูตร คณะที่ทำงานควรจะพิจารณาร่วมกันหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม การวัดประเมินผล และองค์ประกอบอื่น ๆ ของหลักสูตรมีความสอดคล้อง กันหรือไม่อย่างไร วัสดุหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่ ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเพียงใด หากพบข้อบกพร่อง หรือปัญหาจะทำการแก้ไขก่อน จากนั้นคณะทำงานจึงคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาทดลองและ กำหนดวิธีการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นใหม่และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่ ในการทดลองใช้หลักสูตรคณะทำงานจะต้องเตรียม ครูผู้สอนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้เสียก่อน จากนั้นจึงทดลองให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แล้วนำไปปรับปรุงหลักสูตร ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

10. เสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขหลักสูตร ท้องถิ่นที่สร้างขึ้นให้เรียบร้อยแล้ว จะต้องนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่เสนอต่อผู้มีอำนาจในการอนุมัติ ใช้หลักสูตร

11. นำหลักสูตรไปใช้ โดยคณะทำงานจะต้องทำการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยเตรียมการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร ควรจัดในรูปการประชุมเชิงปฏิบัติการและเมื่อการ ประชุมสิ้นสุดลง ผู้บริหารหรือผู้ได้รับมอบหมายจะต้องนิเทศติดตามผลของการใช้หลักสูตร ของครูด้วย เพื่อให้การสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและข้อกำหนดต่าง ๆ ในหลักสูตร



12. ประเมินผลหลักสูตร หลังจากครุภัณฑ์หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนระยะหนึ่ง แล้วสถานศึกษาควรจัดให้มีการพิจารณาถึงคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ให้ผลตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ ต้องทำการแก้ไขปรับปรุงในส่วนใด หรือควรยกเลิกหลักสูตรนั้นไป<sup>38</sup>

สรุปได้ว่า ระบบการศึกษามีการกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่เปิดกว้างในการร่วมมือในผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร โดยมีการกำหนดเป้าหมาย จุดเน้น และคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการในระดับชาติ และใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

## 2. การวางแผนด้านวิชาการ

การวางแผนด้านวิชาการเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการ ดำเนินการอย่างมีขั้นตอนหรือมีแนวทางการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ เพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่สาคร สุขศรีวงศ์ ได้ให้ความหมายของการวางแผน หมายถึงการกำหนดพันธกิจ เป้าหมายและแผนงานเพื่อให้องค์กรสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่ประสงค์<sup>39</sup> ส่วน แฮริสัน (Harison) ได้ให้ความหมายของการ วางแผน เป็นส่วนที่มีความสำคัญของการบริหารงาน เป็นดังเครื่องมือที่จะช่วยให้การบริหารงาน เกิดความเป็นระบบ นำมาสู่ความสำเร็จตามมา โดยการวางแผนจัดได้ว่าเป็นขั้นตอนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นของการทำงานไปจนถึงสิ้นสุดของการทำงานทั้งระบบในองค์กร<sup>40</sup> ขณะที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความหมายของการวางแผนงานวิชาการ ว่าเป็นเครื่องชี้แนวทางการปฏิบัติงาน การวางแผนเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้น เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคตตามความ จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติ ก่อนหลัง การวางแผนงานวิชาการของสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้อง ปฏิบัติเพื่อให้ได้บรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ได้มากที่สุด โดยที่การวางแผน งานวิชาการมีความสำคัญต่อการบริหารงานในสถานศึกษาดังนี้ 1) สถานศึกษามิถึงงบประมาณและทรัพยากรที่ค่อนข้างจำกัด การวางแผนจะช่วยให้การใช้งบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ ได้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด 2) การวางแผนเป็นตัวกำหนดกิจกรรมที่จะทำในอนาคตไว้ล่วงหน้า โดยการศึกษาค้นคว้าและข้อเท็จจริงอื่น

<sup>38</sup> ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, **การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ** (กรุงเทพฯ : บริษัทวิพริ้นท์(1991) จำกัด), 187-189.

<sup>39</sup> สาคร สุขศรีวงศ์, **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร** (กรุงเทพฯ : จี.พี.ไซเบอร์พริ้นท์, 2551), 39.

<sup>40</sup> Harison F.E., **Management and Organization** (New Jersey : Houghton miffin, 1976), 57.

เพื่อช่วยให้ผู้ทำงานสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าและพร้อมที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ 3) สถานศึกษาจะประกอบด้วยงานต่าง ๆ มากมาย เช่นงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานธุรการ ซึ่งแต่ละงานจะมีภาระหน้าที่และแผนการดำเนินงานของตนเอง การที่สามารถจัดแผนการดำเนินงานร่วมกันของทุกงานได้ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานไปตามจุดหมายที่วางไว้ และสามารถช่วยเหลือกันและกันได้ 4) การวางแผนทำให้สามารถพัฒนาสถานศึกษาไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ และสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนจิตติมา วรณศรี ได้กล่าวว่าการวางแผนด้านวิชาการเป็นหน้าที่ทางการบริหารที่จะทำให้เห็นทิศทางและเป้าหมายขององค์กร โดยการวางแผนควรยึดหลัก

- 1) พิจารณาขอบข่ายภาระงานที่จะดำเนินงานอย่างครอบคลุม และเป็นเหตุเป็นผลโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจในการวางแผน
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นไปได้
- 3) กำหนดโครงการ/กิจกรรมที่จะปฏิบัติอย่างชัดเจนเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
- 4) กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติโครงการ/กิจกรรมที่เหมาะสมกับการปฏิบัติได้จริง
- 5) กำหนดทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรที่ใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบท
- 6) กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน<sup>41</sup>

#### แนวทางการวางแผนด้านวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนด้านวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การวางแผนด้านวิชาการโดยการรวบรวมข้อมูล กำกับ ดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน<sup>42</sup>

สรุปได้ว่า การวางแผนด้านวิชาการนั้นมีความสำคัญอย่างมากในการบริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารด้านวิชาการที่ดี จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีแบบแผน มีขั้นตอนใน

<sup>41</sup> จิตติมา วรณศรี, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิษณุโลก : รัตนสุวรรณาการพิมพ์ 3, 2557), 18.

<sup>42</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 32.

การดำเนินงานที่ชัดเจน ทำให้มีการกำกับดูแล นิเทศ ติดตาม การดำเนินงานของงานวิชาการได้ มาตรฐาน ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

### 3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความสำเร็จของหลักสูตรต้องอาศัยการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียน การสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายต้องมีส่วนประกอบสำคัญ หลายอย่าง ได้แก่ ตัวครู นักเรียน รวมทั้งสภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียน ซึ่ง ขวลิขู กุภาพง ได้ให้ความหมายของ การสอน คือ การจัดดำเนินการของผู้สอนเพื่อให้นักเรียน เกิดการ เรียนรู้ โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการโยงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิด การเรียนรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้จะอยู่ในรูปความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การ ประเมินผล การจัดดำเนินการกิจกรรมของผู้สอนอาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ในยุคของการปฏิรูป การศึกษาเรียกว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้<sup>43</sup> ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็น เป้าหมายที่สำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการ เรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ขณะที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า ในการจัดการ เรียนรู้ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่าง บุคคล พัฒนาการทางสมองและเน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้สื่อการ เรียนรู้ แหล่ง เรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศ เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือ สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาควรมีการวัด และประเมินผล การเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้ เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน<sup>44</sup>

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีหน้าที่ดูแล กำกับ ติดตาม นิเทศการเรียนการสอนให้ครูเตรียมการสอน เตรียมสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมและ สนับสนุนให้ครู จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จัดให้มี การสอนซ่อมเสริม

<sup>43</sup> ขวลิขู กุภาพง, *การพัฒนาหลักสูตร*, (มหาสารคาม : ที่ควีพี จ ากัด, 2551), 87.

<sup>44</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 25.

โดยใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการสอน ทุกกลุ่ม ประสบการณ์และมีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนก่อนทำการสอนทุกครั้ง เป็นต้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาดังนี้ 1) จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา 2) จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ 4) จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6) ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้วยโอกาสและ มีความสามารถพิเศษ<sup>45</sup>

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้และ การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

#### 4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สูงได้นั้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ หลักสูตร ซึ่งในด้านความหมายของหลักสูตร ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้หลายประการรวมทั้ง อีระ รุญเจริญ ได้ให้ความหมายของ หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียน โดยการควบคุมแนะนำของสถานศึกษา อันเป็นเครื่องมือที่จะช่วยบรรลุวัตถุประสงค์หรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้ และยังคงกล่าวว่ หลักสูตรเป็นสื่อการสอนที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้<sup>46</sup> เช่นเดียวกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระสำคัญและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองต่อวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และ

<sup>45</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 33.

<sup>46</sup> อีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพฯ : ชุมทองอุตสาหกรรมพิมพ์, 2550), 280.

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์<sup>47</sup> ขณะที่ สุทธนู ศรีไสย์ ได้กล่าวถึงหลักสูตรในแนวแคบว่าหมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาได้จัดไว้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรในแนวกว้างหมายถึง แผนหรือแนวทางที่ใช้สำหรับจัดการศึกษา จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม หรือมวลประสบการณ์ที่มีอยู่ในโปรแกรมการศึกษา ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน<sup>48</sup> สอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ กล่าวถึงหลักสูตรว่าหมายถึงประสบการณ์ทั้งกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ แต่ละประเภท<sup>49</sup> ขณะที่ ขวลิต ชูกำแพง ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตรเปรียบเสมือนแม่พิมพ์ของประชาชนในประเทศ ซึ่งคนที่จบการศึกษาในแต่ละระดับในประเทศ หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของคนที่จะจบการศึกษาในระดับชั้นนั้น ๆ 2) หลักสูตร เป็นมาตรฐานของการศึกษา ถ้าประเทศหรือการศึกษาระดับใดมีหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ จะสะท้อนถึงการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามมา 3) หลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลติดตามผลของการศึกษาได้ ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ตลอดทั้งผู้เกี่ยวข้อง กับการศึกษาทุกท่าน 4) หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจาก ตัวหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในระดับมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งครูสามารถ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้สะท้อนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ 5) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความรู้ ตลอดทั้งการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอน ซึ่งการศึกษาในแต่ละระดับจะมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป 6) หลักสูตรเป็น เครื่องหมายอนาคต การศึกษาของชาติ อนาคตการศึกษาของชาติย่อมมาจากหลักสูตรที่มีวิสัยทัศน์ ที่มีการวางกรอบเนื้อหาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม<sup>50</sup> ส่วน บุญเลี้ยง ทุมทอง ได้สรุป ความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ 1) เป็นเสมือนบ้ำหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ 2) หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา 3) หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา 4) ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติ

<sup>47</sup> ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, **การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5, (ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551), 47.

<sup>48</sup> สุทธนู ศรีไสย์, **การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 58.

<sup>49</sup> สันติ บุญภิรมย์, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2551), 43.

<sup>50</sup> ขวลิต ชูกำแพง, **การพัฒนาหลักสูตร**, (มหาสารคาม : ทีคิวพี จำกัด, 2550), 29.

แก่ครู 5) หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริม ความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตาม จุดมุ่งหมายของการศึกษา 6) หลักสูตรเป็นเครื่อง กำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียน และสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์ แก่เด็กโดยตรง 7) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนด เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่ช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคม อย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม 8) หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไป ด้วยความราบรื่นและผาสุก เป็นอย่างไร 9) หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าเป็น อย่างไร 10) หลักสูตรย่อม กำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ เจตคติของ ผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วม ในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง<sup>51</sup> และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความสำคัญให้ความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ 1) งานด้านหลักสูตรและ การสอนทำให้ สถานศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ 2) งานด้านหลักสูตรทำให้การศึกษามี ประสิทธิภาพและ มีประสิทธิผลตามเป้าหมาย 3) หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียน การสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกรูปร่างวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุและ อุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร จึงมีความสำคัญ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางใน การปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติ ที่ดีต่อ วิชาชีพ<sup>52</sup>

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษา จัดขึ้นให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ตามแผนการศึกษาของชาติซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ จุดหมาย หลักการ โครงสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียนการสอน วิธี สอนและการวัดผลประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการในการปรับปรุงหลักสูตร หรือสร้างหลักสูตรใหม่ ที่ เหมาะสม เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้ ผู้เรียน ได้รับมวลประสบการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังที่ สันติ บุญภิรมย์ กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครู อาจารย์ ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการ

<sup>51</sup> บุญเลี้ยง ทุมทอง, **การพัฒนาหลักสูตร**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2553), 13-14

<sup>52</sup> ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ**, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 23.

เปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น<sup>53</sup> ส่วน บุญเลี้ยง ทุมทอง ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสมหรือรวบรวมทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จนเป็นระบบ ที่สามารถปฏิบัติได้<sup>54</sup> และ ฆนัท ธาตุทอง กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่าเป็นการปรับ แต่ง เสริม เต็ม ต่อ หรือ ดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน<sup>55</sup>

### การบริหารจัดการหลักสูตร

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึง ระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้ และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ในระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้ สอดคล้องกับ สิ่งที่เป็นความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพ การศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์และรายงานผลคุณภาพ ผู้เรียน สถานศึกษามี หน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้ หลักสูตร การเพิ่มพูน คุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร จัดทำระเบียบการ วัดและประเมินผล ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณา ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

<sup>53</sup> สันติ บุญภิรมย์, **หลักการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2551), 53.

<sup>54</sup> บุญเลี้ยง ทุมทอง, **การพัฒนาหลักสูตร**, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2553), 167.

<sup>55</sup> ฆนัท ธาตุทอง, **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551**, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2553), 70.

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือ หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วน ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุก ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา<sup>56</sup> ขณะที่ ภาวนี อารังเลิศฤทธิ กล่าวว่าการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษามีภารกิจสำคัญในการจัด การศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำสู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความ มั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาของชาติและตามความ ต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าว สถานศึกษาจึงมีภารกิจสำคัญ ดังนี้ 1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นแกนกลาง ส่วนที่เป็นความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งส่วนที่เป็นสถานศึกษาต้องการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติม 2) ส่งเสริม สนับสนุนในด้านการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และมีความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ 3) จัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร เพื่อให้บุคลากรได้มี การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียนของตนเอง 4) ติดตามการใช้หลักสูตร กำกับ ดูแลคุณภาพ นิเทศภายในให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และ 5) มีการวิจัย และพัฒนาการใช้หลักสูตรตลอดจนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา<sup>57</sup> กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา<sup>58</sup> ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย
  - 1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น
  - 1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

<sup>56</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 35.

<sup>57</sup> ภาวนี อารังเลิศฤทธิ “การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน บริหารให้เป็นจัดการให้ ดี” วารสารวิชาการ ฉบับที่ 1, (มกราคม – มีนาคม, 2553), 53-54.

<sup>58</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 34.



1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูง และลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้บกพร่อง พิการ และการศึกษาทางเลือก

1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก)

2. สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเครือข่ายสถานศึกษา

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

4. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ การศึกษา วิเคราะห์สถานภาพสถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สารการเรียนรู้ท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

## 5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับพัฒนาเด็ก และเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคิดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝัง เสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน<sup>59</sup> ดังที่ ฆนัท ธาตุทอง กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ว่า ผู้สอนเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดมาเป็น ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ทำหน้าที่เรียนด้วยตนเองและต้อง เรียนรู้คู่คุณธรรม เป้าหมายของการเรียนแบ่งเป็นด้านปัญญามุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ด้าน

<sup>59</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 25.

อารมณ์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางอารมณ์ เห็นคุณค่าและ เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านสังคม มุ่งเน้นความรู้เพื่อเข้าใจสถานการณ์ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางความคิด การกระทำโดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และวัฒนธรรม<sup>60</sup> ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนควรได้มีส่วนร่วม ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรม จัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า หรือเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้หลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน แต่ละคนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ งามมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหา และปฏิบัติงานเพื่อสร้าง ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ควรให้ความสำคัญ ความแตกต่างระหว่างบุคคลกับผู้เรียน เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึงควร มีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล สำหรับใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 3) การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับการทำงานของสมองการเชื่อมโยงวงจรสมอง หากการจัดการเรียนรู้ที่ขัดต่อการทำงานของสมองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ไม่ได้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน การให้เรียนอย่างมีความสุขโดยใช้ประสบการณ์ตรงด้านร่างกายที่เป็นรูปธรรม ข้อเท็จจริงและทักษะด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในชีวิตจริงตามธรรมชาติเป็น

<sup>60</sup> ฆนัท ธาตุทอง, การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2553), 37.

เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองในแต่ละช่วงวัยจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ ความตั้งใจ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรม จริยธรรมได้รับรู้เกิดการยอมรับเห็นคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัยที่<sup>61</sup>

จากแนวคิดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ต้องดำเนินการส่งเสริมให้ครูผู้สอนศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญและเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม จัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม โดยมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
- 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

<sup>61</sup> สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553), 9-10.

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผสมผสานสารทศความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบ กระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

## 6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อ พัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่ การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้ 1) การประเมินระดับ ชั้นเรียน เป็นการวัดและ ประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการ เรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจ การบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงานหรือภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้ แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อน ประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมี พัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด 2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายปีหรือ รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนและเป็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาว่าส่งผลกระทบต่อ การเรียนของ ผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่ต้องการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถ นำผลการเรียน ของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการ ประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการ

ปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการ รายงานผลการจัดศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน 3) การประเมินระดับเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นการประเมิน คุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ เขตพื้นที่การศึกษาตามภาวะ ความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผู้เรียนด้วย วิธีการและเครื่องมือที่เป็น มาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความ ร่วมมือกับหน่วยงาน ต้นสังกัดและหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบ ทบทวนข้อมูลจาก การประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมิน คุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการ ประเมินใช้เป็นข้อมูล ในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน ยุกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของ ประเทศ<sup>62</sup> สอดคล้อง กับ วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4 ระดับ คือ 1) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียน ตาม มาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษา 4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐาน การ เรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน<sup>63</sup> ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงประโยชน์ของข้อมูลการประเมินระดับต่าง ๆ ว่าเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการ ตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้อง จัดระบบดูแล ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบน พื้นฐานความ แตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหา และความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียน

<sup>62</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 28-29.

<sup>63</sup> วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล, **จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา**, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์, 2553), 37.

ทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหา ด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกาย และสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษา ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึงที่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบ ความสำเร็จในการเรียน<sup>64</sup> ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นสิ่ง จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอนและมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงการเรียน การสอนของครูอาจารย์ ทำให้ครูอาจารย์ทราบว่าผลการสอนของตนเป็นอย่างไรและจะได้แก้ไข ปรับปรุงให้ดีขึ้น 2) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนนักศึกษา นักเรียนนักศึกษา จะได้ ทราบว่าตนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะเป็แนวทางในการปรับปรุง ตนเอง 3) เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา ทำให้ทราบสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการ สอน บัณฑิตการสอนที่นำมาสู่การปฏิบัติว่าประสบปัญหาอย่างไร จะได้แก้ไขปรับปรุง อย่งไร 4) เพื่อ เป็นข้อมูลทางการศึกษาทั่วไป เช่น ผลการเรียนการศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรเป็น แนวทางในการ ทำงานและศึกษาต่อ 5) เป็นหลักฐานด้านการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการรับ นักศึกษา ผลการ เรียนและการสำเร็จตามหลักสูตร 6) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในเรียนรู้ เน้นการวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริง 2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการวัดและ ประเมินผลรายปี ราย ภาค รวมทั้งการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านผลการเรียน และการ สำเร็จการเรียนของนักเรียนนักศึกษา<sup>65</sup> ในด้านการเทียบโอนผลการเรียน ถือเป็นการนำผลการเรียน ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาใน ระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมิน สถานศึกษาสามารถเทียบโอน ผลการเรียนของผู้เรียนในกรณี ต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคัน และขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและ ขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จาก แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถาน ประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัด การศึกษาโดยครอบครัว<sup>66</sup>

<sup>64</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 29.

<sup>65</sup> ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, **การบริหารงานวิชาการ**, (กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2553), 166-167.

<sup>66</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551), 34.

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนการศึกษา ถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนโดยการวัดผล การประเมินผล การเทียบ โอน การศึกษา จะต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถรับรองการประเมินภายในและภายนอกได้ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวทางการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา<sup>67</sup> ดังนี้

1. กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
2. จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
3. วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน
4. จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณี ไม่ผ่าน เกณฑ์การประเมิน
5. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
6. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบ นอก ระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน คือ กำหนด ระเบียบการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนตามหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับนโยบาย ระดับประเทศ

<sup>67</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 37.

จัดทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของ โรงเรียน วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียน ประเมินผลการเรียนทุกช่วง ชั้น จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน อนุมัติผล การประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเทียบโอน ผลการเรียนรู้

## 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูช่วย ในการค้นหาคำตอบของสาเหตุปัญหา หรือข้อบกพร่องในระบบการเรียนการสอนนั้น ๆ การนำ การวิจัยเข้าไปช่วยจะทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูสามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตาม เป้าหมายของหลักสูตรได้ ครูที่จะทำการวิจัยได้สำเร็จจำเป็นจะต้องได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหาร สถานศึกษา ที่ให้อิสระในทางความคิด ให้อิสระในการทำงานค้นคว้าทดลองที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการ ความสนใจของครูผู้ทำวิจัย เพื่อครูจะได้ค้นพบปัญหาและแนวทางแก้ไข ดัง พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 30 ว่าจะให้สถานศึกษา พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริม ให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาและมาตรา 24 (5) ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้อัน<sup>68</sup> ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ สอดคล้องกับ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวิจัยในสถานศึกษาว่า เป็นการ แสวงหาแนวทางและเทคนิควิธีการในการบริหารจัดการตามภารกิจสถานศึกษา แสวงหาเทคนิคและ วิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและ ศักยภาพของผู้เรียนทำให้การเรียนรู้ที่มี หลักการและเหตุผลด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เก่ง ดี และ มีสุข<sup>69</sup> กระบวนการดังกล่าวนี้ สามารถนำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา ทั้งนี้จุดเน้นสำหรับครูผู้สอน คือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งมีความหมายกว้างไปถึง

<sup>68</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2), 9-10.

<sup>69</sup> รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, พิมพ์ครั้งที่ 3 (สงขลา : บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552), 115.



การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการวิจัยนั้นมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้ให้ มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตร โดยปกติครูผู้สอนได้ทำการวิจัยอยู่ตลอดเวลา ด้วยการศึกษาค้นคว้าและสังเกตในขณะที่ กำลังสอน ทั้งในด้านเนื้อหาที่สอน วิธีสอน ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียน และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การกระทำของครูผู้สอนดังกล่าวนี้ จัดเป็นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพียงแต่ไม่ได้ใช้ วิธีการตามกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ การนำกระบวนการวิจัยเข้าไปศึกษาอย่างเป็นระบบจะ ช่วยให้การพัฒนาการเรียนการสอนอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และมีความเป็นเหตุเป็นผล<sup>70</sup>

### แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และ กระบวนการทำงานของนักเรียน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. พัฒนาครูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็น สำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผล ในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ
3. พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
4. รวบรวมและเผยแพร่การวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษารวมทั้งสนับสนุน ให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา<sup>71</sup>

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น เป็นภาระงานที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ ความสำเร็จ โดยผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันแสวงหาข้อมูลเพื่อที่จะได้สารสนเทศ นำ ปัญหาที่พบมาพัฒนาผู้เรียน มาพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ พัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น

<sup>70</sup> สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2553), 44-45.

<sup>71</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550), 38.

## 8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ไว้หลายประการดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 25 ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมาตรา 29 คือ “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน” กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ 1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 2) จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น 3) การจัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และ 5) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ<sup>72</sup>

สรุปได้ว่า การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน มีการส่งเสริมกับชุมชนในการร่วมกันใช้แหล่งเรียนรู้หรือจัดให้มีเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้เดิม จัดการแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสิ่งสนับสนุนแหล่ง

<sup>72</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 40-41.

เรียนรู้ และมีการจัดระบบข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ที่ดี และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ

### 9. การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีดำเนินการสอน การนิเทศเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ดังนี้ 1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารเพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง 2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ และ 3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา<sup>73</sup> โดยในส่วนของกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จิตติมา สุวรรณศรี ได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการตามบริบทของสถานศึกษา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจสภาพและปัญหา เป็นการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงาน อาทิ ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน โดยการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ เป็นการร่วมกันพิจารณาวางแผนกำหนดแนวทางหรือวิธีการ หรือเทคนิคต่าง ๆ ที่จะใช้ในการนิเทศการศึกษา โดยวิธีการนิเทศภายในที่เลือกใช้ ควรให้เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของครู เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และจัดทำกำหนดการและปฏิทินในการนิเทศภายใน มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการนิเทศอย่างชัดเจน โดยการกำหนดผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ รวมทั้งกำหนดและจัดเตรียมเครื่องมือ ที่จะใช้ในการนิเทศ

<sup>73</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 40-41.

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการนิเทศ เป็นการดำเนินการนิเทศภายใน โดยผู้นิเทศได้รับมอบหมายปฏิบัติการณ์นิเทศ ด้วยวิธีการหรือเทคนิคการนิเทศที่ได้วางแผนไว้ ระหว่างการนิเทศ ผู้นิเทศดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่จัดเตรียมไว้ อาจใช้การสังเกตหลักฐานต่าง ๆ ประกอบการบันทึกเพื่อเป็นข้อมูลการวิเคราะห์สรุปผลการนิเทศ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุง เป็นการตรวจสอบการบรรลุเป้าหมายและแกไขปัญหาการนิเทศ โดยใช้การประชุมคณะนิเทศ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการนิเทศตามแผนที่กำหนดไว้ และสรุปประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งการนำเสนอข้อคิดเห็นข้อสังเกต หรือปัญหาอุปสรรคที่พบระหว่างการนิเทศ เป็นข้อมูลสารสนเทศเป็นแนวทางการกำหนดการปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งการสำรวจหรือสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาจากครูผู้รับการนิเทศเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการวางแผนการนิเทศต่อไป<sup>74</sup>

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีบทบาทสำคัญเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อให้การทำงานของบุคคลได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น และประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา

## 10. การแนะแนว

การแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจคิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน<sup>75</sup> การแนะแนวการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) จัดระบบงาน และโครงสร้างองค์กร

<sup>74</sup> จิตติมา วรณศรี, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3, 2557), 113.

<sup>75</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552), 20.

แนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน 3) สร้างความตระหนักให้ครูทุกคน เห็นคุณค่าของการแนะแนว และดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ส่งเสริมและพัฒนาให้ ครูได้รับความรู้ เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและ การแนะแนวดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการ จัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน 5) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและ บุคลิกภาพที่เหมาะสมทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และ คณะอนุกรรมการแนะ แนว 6) ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนว และ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ 7) ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน 8) ประสานงานด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่ายการแนะแนว และ9) เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน<sup>76</sup>

สรุปได้ว่า การแนะแนวเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มี ความเข้าใจในตนเองมากยิ่งขึ้น ให้ครูเห็นคุณค่าของการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี การประสานความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ครู ผู้ปกครอง ทำให้จัดการศึกษาได้เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ทราบถึงปัญหาของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านที่บกพร่อง หรือเพิ่มเติมใน ด้านที่ถนัดและมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

## 11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนอย่างมีคุณภาพเป็นระบบได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องจนสร้างความมั่นใจให้กับ สังคมว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรและตามความต้องการของสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ใน หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษามาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกให้

<sup>76</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 40-41.

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ เปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก โดยจิตติมา วรณศรี ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาคือระบบที่ดำเนินการโดยเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา มีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อตรวจสอบระดับคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ 2) เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จะสะท้อนจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา 3) เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสาธารณชน 4) เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล<sup>77</sup> ส่วนกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน 2) จัดระบบบริหารและสารสนเทศโดยจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่ายสะดวก รวดเร็ว ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 3) จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/ แผนยุทธศาสตร์) 4) ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพของ เดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือที่รู้จักกันว่าวงจร PDCA 5) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยการดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 6) ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก และ 7) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชน<sup>78</sup>

<sup>77</sup> จิตติมา วรณศรี, *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* (พิชญ์โลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3, 2557), 121.

<sup>78</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 44.

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นไปตามความต้องการของชุมชน การจัดทำแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อเป็นการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

## 12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 แนวจัดการศึกษามาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน<sup>79</sup> ขณะที่โรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน ในการอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่บุตรธิดาในชุมชน การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรที่จะประสานให้ความร่วมมือกับสถาบันองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการให้ความรู้แก่คนในชุมชนอันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เมื่อชุมชนเข้มแข็งก็ทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความราบรื่น ก่อให้เกิดความร่วมมือทั้งทรัพยากรและงบประมาณ โดยรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนว่า การส่งเสริมความรู้แก่ชุมชนได้แก่ 1) การศึกษาความสำเร็จและความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน 2) จัดให้ความรู้ สร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่น 3) การส่งเสริมให้ชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น<sup>80</sup> ในส่วนของ

<sup>79</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 10

<sup>80</sup> รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สงขลา : บริษัท นาศิลป์โฆษณา จำกัด , 2552) 193.

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ดังนี้ 1) จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น 2) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน 3) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ และ 4) พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน<sup>81</sup>

สรุปได้ว่า การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ เป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องร่วมกันกระทำ ระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้กระบวนการทางวิชาการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับคนในชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน สถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ

### 13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การจัดการศึกษามีความจำเป็นต้องให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ซึ่งปัจจัยในการส่งเสริมและสนับสนุน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการมีส่วนร่วมนั่นเอง และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีมนุษยสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวมเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการซึ่งกันและกันนั่นเอง ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีในการศึกษาในยุคปัจจุบันเพราะการศึกษามีการพัฒนาไม่หยุดนิ่ง การร่วมมือในการจัดการศึกษาเป็นส่วนดีของสถานศึกษาเพราะนอกจากจะได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยังได้รับความร่วมมือในการพัฒนากับสถานศึกษาอื่นด้วย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอไว้ดังนี้ 1) การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน หรือต่างเขตพื้นที่การศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กร

<sup>81</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 45.



อื่นทั้งภายในและต่างประเทศ<sup>82</sup> ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ดังนี้ 1) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น 2) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 3) ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในที่อื่นๆ และ 4) จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับชุมชน การร่วมกิจกรรมร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่น เป็นต้น<sup>83</sup>

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ครู และนักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขวางขึ้น อีกทั้งเป็นการประสานความร่วมมือกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อระดมทรัพยากรที่มีส่วนสำคัญและเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตนเองและสถานศึกษาอื่นรวมทั้งองค์กรอื่นด้วย

#### 14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถานประกอบการอื่นที่จัดการศึกษา

การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ได้มีการตราไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนด

<sup>82</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2551), 32-33.

<sup>83</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 46.

ไว้ในกฎกระทรวง และในมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดการจัดการศึกษาอบรม แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน<sup>84</sup> โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ดังนี้ 1) ประสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา 2) จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชนปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา 3) ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่นที่ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน 4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและ จำเป็น และ 6) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ<sup>85</sup>

สรุปได้ว่า การส่งเสริม สนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน หรือองค์กรอื่น ๆ ที่จัดการศึกษานั้นสถานศึกษาจะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่จัด

<sup>84</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 10.

<sup>85</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 48.

การศึกษา การสร้างสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้การพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้รับการพัฒนา และประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

### 15. การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

การวางแผนงานด้านวิชาการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถ ในการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ขับเคลื่อนพัฒนางานด้านวิชาการของ สถานศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการวางแผนงานด้านวิชาการควรได้รับความร่วมมือจาก บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมตามสภาพความต้องการและบริบทของสถานศึกษา ดังที่ จิตติมา วรรณศรี ได้อธิบายไว้คือ 1) การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือสำคัญในการ บริหารงานที่จะสร้างความชัดเจนและความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างบุคคลภายในสถานศึกษารวมทั้ง การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมวิชาการต่าง ๆ ของบุคลากรตลอดจนผู้ปกครอง และผู้มีส่วน เกี่ยวข้องอื่น ๆ นอกจากนี้การกำหนดปฏิทินเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมการดำเนินงาน การนิเทศ กำกับติดตาม ให้เป็นไปตามแผนตลอดทั้งปี และบรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนด 2) การ วางแผนจัดชั้นเรียนเป็นงานสำคัญต้องวางแผนก่อนเริ่มต้นปีการศึกษาของสถานศึกษาโดยการ พิจารณากำหนดเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษาและ จำนวนผู้เรียนที่จะเข้าใหม่ในปีการศึกษา นั้นเพื่อนำไปสู่การพิจารณากำหนดจำนวนชั้นเรียนที่จะเปิดสอนของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม อาทิ ระดับชั้นหนึ่ง ๆ ควรจัดชั้นเรียนชั้นละหนึ่งห้องหรือควรจัดมากกว่าหนึ่งห้องเรียนแบ่งผู้เรียนห้อง ละกี่คนหรือจำนวนผู้เรียนแต่ละระดับชั้นน้อยมากควรรวบรวม/ควรรวมหลายระดับชั้นเป็นห้องเรียน เดียวกันเป็นต้น เพื่อให้การบริหารงานวิชาการ เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพในการพัฒนาผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจ สำคัญของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันพิจารณาวางแผน หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำข้อมูลสารสนเทศจากการวัดและประเมินผล รวมทั้งการประเมินหลักสูตรมาพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาว่าผู้เรียนมี คุณภาพ/บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพียงใด มีข้อบกพร่องหรือปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตร หรือการจัดการเรียนรู้อย่างไรบ้าง พิจารณาวางแผนกำหนดแนวทางว่า ควรปรับ/เพิ่มเติมหลักสูตร สถานศึกษาในด้านใด อย่างไร อาทิ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ หรือการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ 4) การวางแผนจัดผู้สอนเป็น การวางแผนจัดครูประจำรายวิชา ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบท ด้านบุคลากรที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนโดยควร ยึดหลักการจัดคนให้เหมาะสมกับงานบุคลากรมีความรู้ความสามารถ ทักษะในสาขาใด/งานใดควรจัด ให้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด หากมีข้อจำกัดด้านบุคลากร ผู้บริหารควรมีหลักเกณฑ์

หรือหลักการที่เหมาะสมในการมอบ หน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรและชี้แจง สร้างความเข้าใจ รวมทั้งกำหนดแนวทางพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) การวางแผนอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นการเตรียมการที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งจะส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้ผู้สอน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมาย ควรมีการสำรวจ ปรับปรุงให้สามารถใช้อาคาร สถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาคารสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องสมุด เป็นต้น ห้องมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน สามารถใช้งานได้ดี มีความสะอาด ปลอดภัย มีอากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอหรือไม่ สภาพแวดล้อมร่มรื่นบรรยากาศการเรียนรู้หรือไม่ ควรปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมมากขึ้นตามบริบทของสถานศึกษา 6) การวางแผนใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้เป็นทรัพยากรสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามที่กำหนดจึงควรมีการสำรวจและตรวจสอบว่าสื่อแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ต่าง ๆ สามารถใช้งานได้ดี หรือมีจำนวนเพียงพอกับการใช้ในการจัดการเรียนรู้หรือไม่ ควรจัดหา เพิ่มเติมหรือซ่อมแซมเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตาม จุดมุ่งหมาย และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด 7) การวางแผนการวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการ สำคัญที่จะช่วยตรวจสอบทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ดังนั้นการวางแผนการวัดและ ประเมินผลควรกำหนดแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับช่วงระยะเวลาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการ เรียนรู้แต่ละรายวิชารวมทั้งการนำผลการวัดและประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ต่อไป 8) การวางแผนจัดโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตร สถานศึกษา ผู้บริหารและผู้สอนควรร่วมกันพิจารณาวางแผนจัดทำโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตร ต่าง ๆ นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนหรือในแต่ละรายวิชา โดยกำหนด วัตถุประสงค์ ลักษณะกิจกรรมกลุ่มเป้าหมายช่วงเวลาดำเนินการ และผู้รับผิดชอบเพื่อส่งเสริมสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด<sup>86</sup>

แนวทางการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระเบียบ และแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไว้ ดังนี้ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงาน

<sup>86</sup> จิตติมา วรณศรี, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3, 2557), 21-22.

ด้านวิชาการของ สถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน 2) จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน 3) ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง 4) นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ 5) ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเป็นกระบวนการเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ ดำเนินการได้อย่าง คล่องตัว ถูกต้อง ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ความ ต้องการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

## 16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

หนังสือแบบเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้พื้นฐาน สำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษาจัดซื้อหนังสือตามนโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดลักษณะของหนังสือที่ใช้ในระดับก่อนประถมศึกษา ให้ใช้หนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัยที่สอดคล้อง ตามหลักสูตรปฐมวัยที่กำหนดหลักการจัดประสบการณ์สำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัย อายุ 3-5 ปี เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นองค์รวมอย่างต่อเนื่องในรูปแบบบูรณาการไม่สอนเป็นรายวิชายึดหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะหลาย ประสบการณ์สำคัญการที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกอ่านหนังสือบ่อย ๆ จะทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้หนังสือ และคุ้นเคยกับตัวหนังสือ สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักคือหากผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ดี และมีความสุข ในการใช้หนังสือ จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างดียิ่งในอนาคต หนังสือเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนเสริมสร้าง ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรมเจตคติ ให้ผู้เรียนเกิดนิสัย รักการอ่าน ในส่วนของการดำเนินการของงานบริหารวิชาการและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าควรส่งเสริมการใช้หนังสือเพื่อการอ่าน การเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การคัดเลือกหนังสือเรียนจึงมีความจำเป็นเพื่อใช้ในการประกอบการเรียนการสอนและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้ให้กระบวนการคัดเลือกหนังสือไว้ดังนี้ 1) สำรวจและศึกษารายการหนังสือ แบบเรียน แบบฝึกหัด เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) ประสานหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อคัดเลือกหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด 3) พิจารณาคัดเลือกแบบเรียน แบบฝึกหัดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา 4) ประสานหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อดำเนินการสั่งซื้อแบบเรียนแบบฝึกหัด 5) ประสานหัวหน้าสายชั้นในการตรวจรับหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดและตรวจนับจำนวน 6) กลุ่มสาระการเรียนรู้รับหนังสือเรียนเพื่อไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ 7) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย<sup>87</sup> ส่วนกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้สถานศึกษามีภาระหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2) จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และ 3) ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อประกอบการเรียนการสอน<sup>88</sup>

สรุปได้ว่า การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา คือการดำเนินการให้ได้มาซึ่งแบบเรียน แบบฝึกหัด เอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอน ที่ตรงตามความต้องการของครูผู้สอน ผ่านความเห็นชอบจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดหาหนังสือเรียน โดยหนังสือที่ผ่านการคัดเลือกมานั้นมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนตามบริบทและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรของสถานศึกษา

## 17. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงิน สนับสนุนการ

<sup>87</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2556), 2-5.

<sup>88</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 50.

ผลิตและมีการจูงใจให้แก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มี การแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม ในมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และเทคโนโลยี เพื่อ การศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถใน การใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้ทำ เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 67 รัฐต้อง ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและ เหมาะสมกับ ภาระบวกรการเรียนรู้ของคนไทย<sup>89</sup> โดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มุ่งที่จะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและใช้เวลา อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่าย การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ สื่อที่จะนำมาใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรจะมีลักษณะดังนี้ 1) เน้นสื่อเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ด้วย ตนเองทั้งของผู้เรียนและผู้สอน 2) ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง 3) รูปแบบของสื่อ การเรียนรู้ควรมี หลายแบบเพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณค่ากระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการ แสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษาจึงไม่จำกัดเพียงเฉพาะหนังสือเท่านั้น ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเรียนรู้ได้ จากสื่อทุกประเภท<sup>90</sup> ส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการ พัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ไว้ดังนี้ 1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบายวางแผน ใน เรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อ การเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา 2) พัฒนา บุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้ง ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่ง การเรียนรู้ของสถานศึกษา 3) พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและ เทคโนโลยีทางการ ศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัด การศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการ

<sup>89</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 22.

<sup>90</sup> กระทรวงศึกษาธิการ, วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2553), 12-19.

เรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน 5) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการ จัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา<sup>91</sup>

สรุปได้ว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมให้ การจัดการเรียนสอนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีให้มีความ หลากหลาย เหมาะสม และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ โดยการเริ่มจากสิ่งที่มีในท้องถิ่นไป จนถึงนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ในการ เรียนรู้ให้เพิ่มมากขึ้น

### ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

#### ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

โรงเรียนภัทรญาณวิทยา มีรหัสสถานศึกษา 04239.47 ตั้งอยู่ เลขที่ 39 /10 หมู่ที่ 3 ตำบล วัดแค อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73120 อีเมลล์ Student\_Py@hotmail.com เว็บไซต์สถานศึกษา www.py.ac.th โทรศัพท์ 034-331802-3 โทรสาร 034-331802

#### ประวัติโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งโรงเรียนภัทรญาณวิทยา เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2516 โดยใช้สมณศักดิ์ของหลวงพ่อโพธิ์ ท่านพระครูภัทรญาณ เจ้าอาวาสวัดสัมปทวนในสมัยนั้นตั้งเป็นชื่อ โรงเรียน ทั้งนี้เพราะหลวงพ่อโพธิ์ ได้อนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดสัมปทวน จำนวน 22 ไร่ 3 งาน 96 ตารางวา เป็นสถานที่ตั้งโรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่ เลขที่ 39 /10 หมู่ 3 ตำบลวัดแค อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และประชาชนได้ร่วมบริจาคที่ดินสมทบให้เป็นผืนเดียวกันรวมเป็น 23 ไร่ 3 งาน 46 ตารางวา

โรงเรียนเริ่มรับนักเรียนชั้น ม.ศ.1 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2516 โดยอาศัยโรงเรียนนครชัยศรี (วัดแคราษฎร์บำรุง) สังกัดกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ต่อมาปีการศึกษา 2517 กรม

<sup>91</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 51.



สามัญศึกษาประกาศยุบโรงเรียนนครชัยศรี ซึ่งเปิดสอนระดับประถมศึกษาพร้อมกับโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ให้เป็นเพียงโรงเรียนเดียวที่จัดการเรียนสอนในระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2522 โรงเรียนได้รับอนุญาตให้เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2526 คณะครูอาจารย์โรงเรียนภัทรญาณวิทยา นำโดยนายจรัสศักดิ์ ไพศาล ผู้บริหารโรงเรียนในขณะนั้นและผู้มีจิตศรัทธา ได้ร่วมกันบริจาคเงินซื้อที่ดินเพิ่มเติมอีกจำนวน 5 ไร่ 2 งาน 20 ตารางวา รวมที่ดินทั้งหมด 29 ไร่ 1 งาน 66 ตารางวา

### วิสัยทัศน์

เรียนดี มีวินัย เข้าใจเทคโนโลยี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่วิถีพุทธ พัฒนาศักยภาพมนุษย์แบบเรียนรวม

### เป้าประสงค์

นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นไทย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

### พันธกิจ

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพและเปิดโอกาสให้มีการเรียนรวม
2. พัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถเข้าสู่เวทีการแข่งขันในระดับสากลได้ ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักวิถีพุทธ ฝึกคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สามารถยกระดับภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้ สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพมีความรู้ความสามารถ ทักษะในวิชาชีพ ในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การนำเสนอ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน
4. พัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถทักษะ ในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน ในท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. พัฒนาโรงเรียนให้คงสภาพเป็นโรงเรียนขั้นดี (โรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน) เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคม โดยจัดอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศ

และสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างหลากหลาย<sup>92</sup>

### โครงการและกิจกรรมด้านวิชาการ

1. โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
2. โครงการนิทรรศการทางวิชาการ
3. โครงการปรับปรุงหลักสูตรและการนิเทศ
4. โครงการค่ายวิชาการและศึกษาแหล่งเรียนรู้
5. โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน
6. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา
7. โครงการพัฒนาห้องสมุดและส่งเสริมการอ่าน
8. โครงการประกวดสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
9. โครงการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน
10. โครงการพัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนเรียนร่วม
11. โครงการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
12. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง
13. โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ
14. โครงการโรงเรียนคุณธรรม
15. โครงการพัฒนาครู แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น<sup>93</sup>

<sup>92</sup> โรงเรียนภัทรญาณวิทยา, “รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2560” 23 เมษายน 2561.

<sup>93</sup> โรงเรียนภัทรญาณวิทยา, แผนปฏิบัติการโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ประจำปีงบประมาณ 2561, 2560, 19-25.

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยในประเทศ

ธีระพร อายุวัฒน์ ทำการศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า 1)โรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง17ด้าน 2) ได้ข้อสรุปแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ทั้ง 17 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1 ส่วนนำ กล่าวคือความเป็นมา ความสำคัญและยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 2 แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศใน การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย แนวคิดและหลักการ ยุทธศาสตร์ และคุณลักษณะของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก และ 3 เงื่อนไขของการนำไปใช้ และ 3) ผลการตรวจสอบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กมีประโยชน์ และนำไปใช้ได้จริง<sup>94</sup>

วสันต์ ปรีदानันต์ ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน<sup>95</sup>

โสภา วงษ์นาคเพชร ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของ

<sup>94</sup> ธีระพร อายุวัฒน์, “แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก” (ดุสิตนิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552) ง.

<sup>95</sup> วสันต์ ปรีदानันต์, “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ” (สารนิพนธ์ปริญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553) ง.

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01<sup>96</sup>

วันชัย พงสุพันธ์ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ระดับปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเทียบกับระดับปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ<sup>97</sup>

อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มสภการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 17 ด้าน ส่วนคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 16 ด้าน ส่วนการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันกับคุณภาพผู้เรียนในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์คล้อยตามกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01<sup>98</sup>

เรวดี ช้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการ

<sup>96</sup> โสภา วงษ์นาคเพ็ชร, “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553) ง.

<sup>97</sup> วันชัย พงสุพันธ์, “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553), ง.

<sup>98</sup> อังคณา มาศเมฆ, “การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), ง.

เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01<sup>99</sup>

พระมหาปริญญา เตชปญโญ (ปราบชมพู) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 4.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนและด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน<sup>100</sup>

กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ควรมีการดำเนินการ ควรมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ควรมีแผนพัฒนาปรับปรุงการประกันคุณภาพภายใน สร้างศูนย์บริการทางวิชาการให้แก่ชุมชนและควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนการบริการทางวิชาการซึ่งกันและกัน<sup>101</sup>

<sup>99</sup> เรวดี ช้อนเพชร, “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 4” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556) ง.

<sup>100</sup> พระมหาปริญญา เตชปญโญ (ปราบชมพู), “การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556), 77-78.

<sup>101</sup> กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา, “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร)” (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), ง.

### งานวิจัยต่างประเทศ

แม็คคาทีย์ (Mccathy) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครู พบว่า ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาและครูเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการเรื่องการสังเกตการณ์สอนการวัดผลประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้บริหารควรมีบทบาทรับผิดชอบเอาใจใส่งานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด<sup>102</sup>

จอห์นสัน (Johnson) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนโครงสร้างของโรงเรียนและความเป็นอิสระทางวิชาการของครูในโรงเรียนมัศึกษามลรัฐโอเรกอน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับโครงสร้างของโรงเรียน และโครงสร้างของโรงเรียนกับความเป็นอิสระทางวิชาการของครู แต่ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับความเป็นอิสระทางวิชาการของครูมีความชัดเจนน้อยมาก<sup>103</sup>

เชสเตอร์ (Chester) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสมรรถภาพสูงเนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคนิคการสอนหลายๆวิธี อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบตีเพื่อไม่ให้เสียกำลังใจ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน และจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ และค่าที่พักแก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ<sup>104</sup>

อดัม (Adam) ศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่ดีที่สุดของการขับเคลื่อนงานด้านวิชาการ ได้แก่ การกระจายอำนาจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีนโยบายทางการศึกษาที่ชัดเจน แบบทดสอบและการทดสอบระดับชาติ การได้รับการส่งเสริมสนับสนุน

<sup>102</sup> Mccathy ,W.M. The role of ths secondary school principals in New jersey. (Dissertation Abstracts International 1971), 12(1) 6011-A

<sup>103</sup> Dantel Nordwall, Johnson, “Principal vision , Environmental Robustness, and Teacher Sense of Autonomy in High School,” Dissertation Abstracts International, 1993, 4161-A.

<sup>104</sup> Chester,W.M. An introduction to school administration selected reading. (New York: Mcmilan 1996)

จากภาคเอกชน การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน เป็นอย่างดี บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของชุมชน การเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการมีชุมชนให้มีความเข้มแข็ง<sup>105</sup>

เซา (Zhao) ศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่ดีเลิศของงานวิชาการ ประกอบด้วย การมีมาตรฐาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา การมีครูและบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน การมีนโยบายจากส่วนกลางที่ชัดเจน ผู้บริหารมีแนวคิดที่สร้างสรรค์และสังคมให้การยอมรับในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา<sup>106</sup>

เดวิด (David) ได้ทำการศึกษาพบว่า การปรับปรุงงานวิชาการของครูผู้สอนจะมีส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติที่ดีที่สุดของครูในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม การให้ความเสมอภาคกับผู้เรียนทุกคน การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เป็นต้น โดยครูผู้สอน ต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ดีและเหมาะสมกับผู้เรียนมาใช้เพื่อทำให้เกิดคุณภาพในชั้นเรียนของตน<sup>107</sup>



<sup>105</sup> Paul, Adams, "Considering Best Practice : The Social Construction of Teacher Activity and Pupil Learning as Performance" Cambridge journal of Education 38, 3 (September 2008) : 375-382.

<sup>106</sup> Yong, Zhao, "Commenth on the common core Standards Initiative," AASA Journal of Scholarship 6, 3 (May 2009) : 46-54.

<sup>107</sup> David, Wakelyn, "Rising Rigor, Getting Results : Lessons Learned from AP Expansion" NGA Center for Best Practices 44, 8 (November 2009) : 8-10.

### บทที่ 3

#### การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Description Research) ซึ่งใช้บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูโรงเรียนภัทรญาณวิทยา เป็นผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

#### ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย** การจัดเตรียมโครงการวิจัยเป็นการศึกษาข้อมูลสถิติ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตำราต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เอกสารต่าง ๆ เช่น รายงานการประชุม รายงานการวิจัย งานวิจัย การสัมมนาทางวิชาการ รายงานประจำปี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ โดยนำผลที่ได้จากการศึกษารวบรวมข้อมูลมาจัดทำเป็นโครงร่างการวิจัยขึ้น โดยแก้ไขปรับปรุง ข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่แนะนำ

**ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย** เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างและนำเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเครื่องมือที่ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นประชากรหลังจกได้ข้อมูลแล้ว ได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล

**ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย** เป็นขั้นตอนของการเขียนรายงานการวิจัย โดยรายงานความก้าวหน้า เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบ



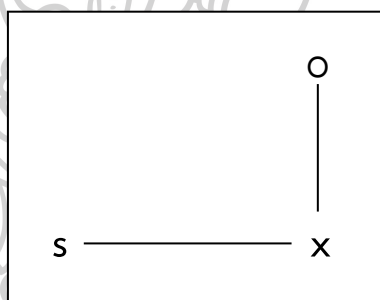
ปรับปรุงข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ และจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

### ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากรผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

#### แผนแบบการวิจัย (Research design)

เพื่อให้งานวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งเป็นวิจัยแบบเชิงพรรณนา (Description Research) ที่มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว โดยศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design) ซึ่งเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้



เมื่อ	S	หมายถึง	ประชากรที่ศึกษา
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

#### ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จำนวน 51 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 2 คน และครู 49 คน ทั้งนี้ไม่นับรวมผู้วิจัย

## ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ของกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่ระบบการศึกษามีการกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับบริบท สภาพความเป็นอยู่และความต้องการของแต่ละท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่เปิดกว้างในการร่วมมือในผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และจัดการศึกษา โดยมีการกำหนดเป้าหมาย จุดเน้น และคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการในระดับชาติ และใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การวางแผนด้านวิชาการ หมายถึง การวางแผนด้านวิชาการโดยรวบรวมข้อมูลและการกำกับดูแล นิเทศ ติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ นับว่ามีความสำคัญอย่างมากในการบริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารด้านวิชาการที่ดี จะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีแบบแผน มีขั้นตอนในการดำเนินงานที่ชัดเจน ทำให้มีการกำกับดูแล นิเทศ ติดตาม การดำเนินงานของงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้และ การจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมการวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง มีการศึกษา วิเคราะห์สถานภาพ สถานศึกษา การจัดโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการ เรียนการสอน การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผสมผสานสารถ ความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุก วิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และมีความรอบรู้ ศึกษาค้นคว้า พัฒนารูปแบบ กระบวนการเรียนรู้เพื่อเป็นต้นแบบให้กับ สถานศึกษาอื่น

2.6 การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนด ระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร โดยให้สอดคล้องกับนโยบาย ระดับประเทศ จัดทำเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของ โรงเรียน วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน ประเมินผลการเรียน ทุกช่วงชั้น จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน อนุมัติผล การประเมินการเรียน ด้านต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเทียบโอน ผลการเรียน

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบายและ การใช้แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นภาระงานที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันแสวงหาข้อมูลเพื่อที่จะได้สารสนเทศ นำปัญหาที่พบมาพัฒนาผู้เรียน มาพัฒนา กระบวนการบริหารจัดการ พัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น และสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เป็นภารกิจที่สำคัญที่สถานศึกษาต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ให้ เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน มีการส่งเสริมกับชุมชนในการร่วมกันใช้แหล่งเรียนรู้ หรือจัดให้มี เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้เดิม จัดการแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสิ่งสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ และ มีการจัดระบบข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ที่ดี และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและ ต่างประเทศ

2.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สร้างความตระหนักให้กับครูและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้มีความเข้าใจในกระบวนการนิเทศ ว่าเป็นกระบวนการใช้เหตุผลในการนิเทศ เพื่อพัฒนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นการช่วยพัฒนางานวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย และพัฒนา คุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ให้กับผู้เรียน เพื่อให้การทำงานของบุคคลได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีคุณภาพที่ดีมากยิ่งขึ้น และ ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา

2.10 การแนะแนว หมายถึง การแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในตนเองมากยิ่งขึ้น ให้ครูเห็นคุณค่าของการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประสานความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ครู ผู้ปกครอง ทำให้จัดการศึกษาได้เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ทราบถึงปัญหาของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านที่บกพร่อง หรือเพิ่มเติมในด้านที่ถนัดและมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

2.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นไปตามความต้องการของชุมชน การจัดทำแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อเป็นการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด มีการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น เป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องร่วมกันกระทำ ระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อให้กระบวนการทางวิชาการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับคนในชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน สถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ครู และนักเรียนได้รับความรู้ที่กว้างขวางขึ้น อีกทั้งเป็นการประสานความร่วมมือกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อระดมทรัพยากรที่มีส่วนสำคัญและเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตนเองและสถานศึกษาอื่นรวมทั้งองค์กรอื่นด้วย

2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถานประกอบการอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึงการประชาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่จะร่วมกันจัดการศึกษา เป็นการส่งเสริม สนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน หรือองค์กรอื่น ๆ ที่จัดการศึกษานั้น สถานศึกษาจะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา การสร้าง

สัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้การพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้รับการพัฒนาและประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.15 การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เป็นการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาเป็นกระบวนการเพื่อให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ ดำเนินการได้อย่าง คล่องตัว ถูกต้อง ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความ ต้องการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

2.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการให้ได้มาซึ่งแบบเรียน แบบฝึกหัด เอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอน ที่ตรงตามความต้องการของครูผู้สอน ผ่านความเห็นชอบจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดหาหนังสือเรียน โดยหนังสือที่ผ่านการคัดเลือกมานั้นมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนตามบริบทและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรของสถานศึกษา

2.17 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยสถานศึกษาต้องมีการกำหนดนโยบายวางแผนในการจัดหาสื่อ มีการส่งเสริมให้ การจัดการเรียนสอนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีให้มีความหลากหลาย เหมาะสม และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ โดยการเริ่มจากสิ่งที่มีในท้องถิ่นไปจนถึงนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้เพิ่มมากขึ้น

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล มีจำนวน 2 ฉบับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (forced choice) ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่งหน้าที่ และ 5) ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ตามตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ

กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละระดับเป็นดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสังเคราะห์จากผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นในระดับต่ำ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน

### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้นโดย นายภาณุวัฒน์ กาศแก้ว ซึ่งมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.935<sup>108</sup>

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

<sup>108</sup> ภาณุวัฒน์ กาศแก้ว, “มิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), 88-90.

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ออกหนังสือในการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ไปยังสถานศึกษาโรงเรียนภัทรญาณวิทยา เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยได้นำประเด็นการบริหารงานวิชาการที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นน้อยในแต่ละด้านจากแบบสอบถาม มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน รวมจำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและนำผลการสัมภาษณ์ไปสังเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ใช้โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม
  - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยเฉพาะแบบสอบถามที่มีข้อมูลที่สมบูรณ์เท่านั้น
  - 1.2 ตรวจสอบคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
  - 1.3 จัดทำตารางแจกแจงคะแนน (tally sheet) เพื่อกรอกคะแนนให้สอดคล้องกับแผนการวิเคราะห์ข้อมูล และระเบียบทางสถิติที่ใช้
  - 1.4 นำมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
  - 1.5 นำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นเพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

### สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean ;  $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation ;  $\sigma$ ) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เบสท์<sup>109</sup> มีรายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับมาก

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับปานกลาง

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ในการแสดงความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

---

<sup>109</sup> John W. Best, **Research in Education** (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall Inc.,1970), 190.



## สรุป

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 อยู่ในระดับใด และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เป็นอย่างไร โดยใช้กฎกระทรวงว่าด้วยวิธีการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นขอบเขตในการวิจัย ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนด้านงานวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำทะเบียนและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 คน และครูโรงเรียนภัทรญาณวิทยาจำนวน 49 คน รวมจำนวน 51 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean ;  $\mu$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation ;  $\sigma$ ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 41 คน ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean ;  $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation ;  $\sigma$ ) นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

#### ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 51 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 41 คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ผู้บริหาร	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ / หัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้	ครูผู้สอน	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ					
1. ชาย	1	1	8	10	19.60
2. หญิง	1	7	33	41	80.40
รวม	2	8	41	51	100
อายุ					
1. ต่ำกว่า 25 ปี	-	-	-	-	-
2. อายุ 26 – 35 ปี	-	6	19	25	49.02
3. อายุ 36 – 45 ปี	1	1	15	17	33.33
4. อายุ 46 ปีขึ้นไป	1	1	7	9	17.65
รวม	2	8	41	51	100
ระดับการศึกษา					
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	-
2. ปริญญาตรี	-	5	30	35	68.63
3. ปริญญาโท	2	2	11	15	29.41
4. ปริญญาเอก	-	1	-	1	1.96
รวม	2	8	41	51	100
ประสบการณ์ในการทำงาน					
1. ต่ำกว่า 10 ปี	-	7	31	38	74.51
2. 11 – 20 ปี	1	-	1	2	3.92
3. 21 – 30 ปี	-	-	4	4	7.84
4. 31 ปี ขึ้นไป	1	1	5	7	13.73
รวม	2	8	41	51	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 80.40 เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 49.02 รองลงมาคือ 36-45 ปี จำนวน 17 คนคิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ 46 ปีขึ้นไป มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และไม่มีผู้ให้ข้อมูลที่อายุน้อยกว่า 25 ปี ส่วนระดับการศึกษา ปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุดคือ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 68.63 รองลงมาคือปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 และน้อยที่สุดคือปริญญาเอก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.96 ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ขณะที่ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 74.51 รองลงมาคือ 31 ปีขึ้นไป มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.73 มีอายุ 21-30 ปีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.84 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.92

## ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

ในการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา เพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic mean ;  $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation ;  $\sigma$ ) จากผู้ให้ข้อมูล 51 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบตามแนวคิดของเบสต์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดตารางที่ 5



ตารางที่ 5 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยาโดยภาพรวม

N = 51

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.77	0.56	มาก
2	การวางแผนงานด้านวิชาการ	3.96	0.52	มาก
3	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.88	0.55	มาก
4	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.01	0.53	มาก
5	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.88	0.49	มาก
6	การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.95	0.57	มาก
7	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.87	0.47	มาก
8	การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	3.73	0.56	มาก
9	การนิเทศการศึกษา	3.96	0.57	มาก
10	การแนะแนว	3.99	0.53	มาก
11	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	3.95	0.60	มาก
12	การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ	3.89	0.54	มาก
13	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	3.93	0.49	มาก
14	การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.89	0.54	มาก
15	การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.94	0.54	มาก
16	การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.00	0.62	มาก
17	การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.00	0.44	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.92</b>	<b>0.44</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.92$ ,  $\sigma = 0.44$ ) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด 17 ด้าน โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 3.55 – 4.49 โดยพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ( $\mu = 4.01$ ,  $\sigma = 0.53$ ) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ( $\mu = 4.00$ ,  $\sigma = 0.44$ ) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ( $\mu = 4.00$ ,  $\sigma = 0.62$ ) การแนะแนว ( $\mu = 3.99$ ,  $\sigma = 0.53$ ) การนิเทศการศึกษา ( $\mu = 3.96$ ,  $\sigma = 0.57$ ) การวางแผนงานด้านวิชาการ ( $\mu = 3.96$ ,  $\sigma = 0.52$ ) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ( $\mu = 3.95$ ,  $\sigma = 0.57$ ) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ( $\mu = 3.95$ ,  $\sigma = 0.60$ ) การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ( $\mu = 3.94$ ,  $\sigma = 0.54$ ) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ( $\mu = 3.93$ ,  $\sigma = 0.49$ ) การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ( $\mu = 3.89$ ,  $\sigma = 0.54$ ) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ( $\mu = 3.89$ ,  $\sigma = 0.54$ ) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ( $\mu = 3.88$ ,  $\sigma = 0.49$ ) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ( $\mu = 3.88$ ,  $\sigma = 0.55$ ) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ( $\mu = 3.87$ ,  $\sigma = 0.47$ ) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ( $\mu = 3.77$ ,  $\sigma = 0.56$ ) และการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ( $\mu = 3.73$ ,  $\sigma = 0.56$ ) เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของความเห็นของประชากรพบว่า อยู่ระหว่าง  $\sigma = 0.42$  – 0.62 แสดงว่าประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน

ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 สามารถวิเคราะห์เพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยจำแนกเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 6 - 22 และมีคำอธิบายประกอบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน  
ภัทรญาณวิทยา ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีการดำเนินการในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น	3.80	0.63	มาก
2	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	3.86	0.72	มาก
3	สถานศึกษาจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้	3.66	0.95	มาก
4	สถานศึกษาจัดการบริการวิชาการที่มีบริการแบบให้เปล่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคมและสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้	3.76	0.76	มาก
5	สถานศึกษาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความผูกพันต่อท้องถิ่น	3.78	0.64	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.77</b>	<b>0.56</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 6 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 3.77$ ,  $\sigma = 0.56$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดคือ สถานศึกษาสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ( $\mu = 3.86$ ,  $\sigma = 0.72$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการดำเนินการในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ( $\mu = 3.80$ ,  $\sigma = 0.63$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้ ( $\mu = 3.66$ ,  $\sigma = 0.95$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.63 – 0.95 แสดงว่าประชากร มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามก็มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียงข้อเดียวคือ สถานศึกษาจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ( $\sigma = 0.95$ ) ดังนั้นประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่ 3 ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ภัทรญาณวิทยา ด้านการวางแผนด้านวิชาการ

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	ผู้บริหารร่วมมือกับครูผู้สอนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา	3.98	0.76	มาก
2	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้านงานวิชาการของสถานศึกษา	3.90	0.76	มาก
3	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสำรวจแนวทางการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.80	0.72	มาก
4	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการติดตามการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.98	0.73	มาก
5	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประเมินผลการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.00	0.66	มาก
6	สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ด้านวิชาการ	3.84	0.76	มาก
7	สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายในสถานศึกษารวมทั้งชุมชน	4.04	0.72	มาก
8	สถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.01	0.76	มาก



ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
9	สถานศึกษากำหนดแนวทางการใช้หลักสูตร เสนอแนะ แก่กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน	4.04	0.77	มาก
รวม		3.96	0.52	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการวางแผนด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 3.96$ ,  $\sigma = 0.52$ ) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 9 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด มี 2 ข้อ คือ สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ขึ้นโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายในสถานศึกษารวมทั้งชุมชน ( $\mu = 4.04$ ,  $\sigma = 0.72$ ) และสถานศึกษากำหนดแนวทางการใช้หลักสูตร เสนอแนะแก่กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ( $\mu = 4.04$ ,  $\sigma = 0.77$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ( $\mu = 4.01$ ,  $\sigma = 0.76$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสำรวจแนวทางการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา ( $\mu = 3.80$ ,  $\sigma = 0.72$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.66 – 0.77 แสดงว่าประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน  
ภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการจัดการเรียนการสอน  
ในสถานศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียน การเรียนแบบตามอัธยาศัย	3.71	0.76	มาก
2	สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการ ของผู้รับบริการในการจัดการเรียนการสอนทั้ง ในระบบและ นอกระบบโรงเรียน	3.86	0.80	มาก
3	สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด	3.88	0.86	มาก
4	สถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์จาก การเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.04	0.75	มาก
5	สถานศึกษามุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	3.88	0.81	มาก
6	สถานศึกษาดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาตามสภาพ ความเป็นจริง	3.75	0.66	มาก
7	สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพของ นักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสุข มี คุณภาพชีวิตที่ดี	4.05	0.73	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.88</b>	<b>0.55</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 8 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่  
ในระดับ มาก ( $\mu = 3.88$ ,  $\sigma = 0.55$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ข้อ โดยข้อที่  
มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพของ  
นักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสุข มี คุณภาพชีวิตที่ดี ( $\mu = 4.05$ ,  $\sigma = 0.73$ ) รองลงมาคือ  
สถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

( $\mu = 4.04$ ,  $\sigma = 0.75$ ) และข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียน การเรียนแบบตามอัธยาศัย ( $\mu = 3.71$ ,  $\sigma = 0.76$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.66 – 0.86 แสดงว่าประชากรมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือ สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับบริการในการจัดการเรียนการสอนทั้ง ในระบบและนอกระบบโรงเรียน ( $\sigma = 0.80$ ) สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ( $\sigma = 0.86$ ) และสถานศึกษามุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ( $\sigma = 0.81$ ) ดังนั้นประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน ยกเว้นข้อที่ 2,3 และ 5 ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น	4.08	0.63	มาก
2	สถานศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบหลักสูตรอย่างชัดเจน	3.94	0.76	มาก
3	สถานศึกษาได้ศึกษา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสาระการเรียนรู้ กิจกรรมและการจัดประสบการณ์ในหลักสูตรอยู่เสมอ	4.06	0.65	มาก
4	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น	3.96	0.77	มาก
5	สถานศึกษามีการบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทและสภาวะการเปลี่ยนแปลง เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น	3.98	0.71	มาก

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
6	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ	4.01	0.71	มาก
7	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในบริบท	4.04	0.80	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.01</b>	<b>0.53</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 9 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 4.01$ ,  $\sigma = 0.53$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ( $\mu = 4.08$ ,  $\sigma = 0.63$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษาได้ศึกษา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสาระการเรียนรู้ กิจกรรมและการจัดประสบการณ์ในหลักสูตรอยู่เสมอ ( $\mu = 4.06$ ,  $\sigma = 0.65$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบหลักสูตรอย่างชัดเจน ( $\mu = 3.94$ ,  $\sigma = 0.76$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.63 – 0.80 แสดงว่าประชากร มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตาม ใ่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียงข้อเดียวคือ สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในบริบท ( $\sigma = 0.80$ ) ดังนั้นประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่ 7 ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	3.90	0.61	มาก
2	สถานศึกษาส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	0.66	มาก
3	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู จัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานตามสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.98	0.68	มาก
4	สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอยู่เสมอ	3.71	0.67	มาก
5	สถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริมพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียน	3.86	0.69	มาก
6	สถานศึกษามีการพัฒนาพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียน	3.80	0.75	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.88</b>	<b>0.49</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 10 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.88$ ,  $\sigma = 0.49$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครู จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ( $\mu = 4.00$ ,  $\sigma = 0.66$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู จัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานตามสถาบันต่าง ๆ ที่

เกี่ยวข้อง ( $\mu = 3.98, \sigma = 0.68$ ) และข้อที่มีค่ามัธยเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรอยู่เสมอ ( $\mu = 3.71, \sigma = 0.67$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.61 - 0.75 แสดงว่าประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัธยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่ได้มาตรฐาน	3.94	0.65	มาก
2	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบและการวัดและนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้	4.02	0.62	มาก
3	สถานศึกษากำหนดผลการเรียนรู้เป็นรูปแบบกระบวนการ จำนวนตัวเลขปริมาณ อันดับ ข้อมูลให้กับวัตถุ สิ่งของ ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้	4.08	0.66	มาก
4	สถานศึกษากำหนดผลการเรียนรู้เป็นแบบกระบวนการ จำนวนตัวเลข ปริมาณ อันดับ ข้อมูลให้กับบุคคล ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้	3.94	0.76	มาก
5	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน	3.82	0.89	มาก
6	สถานศึกษามีการวัดผล ประเมินผล ด้านทักษะ และ ประสิทธิภาพของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย	3.90	0.78	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.95</b>	<b>0.57</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 11 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการ

เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.95$ ,  $\sigma = 0.57$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดผลการเรียนรู้เป็นรูปแบบกระบวนการ จำนวนตัวเลขปริมาณ อันดับ ข้อมูลให้กับวัตถุ สิ่งของ ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ( $\mu = 4.08$ ,  $\sigma = 0.66$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบและการวัด และนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ( $\mu = 4.02$ ,  $\sigma = 0.62$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือสถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน ( $\mu = 3.82$ ,  $\sigma = 0.89$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.62 – 0.89 แสดงว่าประชากรมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามก็มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียงข้อเดียวคือสถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน ( $\sigma = 0.89$ ) ดังนั้นประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่ 5 ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรธัญญาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยเน้นการค้นคว้าหาข้อมูล ศึกษาปัญหาเพื่อพัฒนา และ	3.88	0.65	มาก
2	แก้ไข	3.96	0.60	มาก
3	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน สามารถเรียนรู้ เกิดทักษะ มีการพัฒนา วิจัย และนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ได้	3.78	0.67	มาก
4	สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน	3.92	0.59	มาก
5	สถานศึกษามีการเรียนรู้กระบวนการเพื่อให้ผู้เรียน มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นเลิศ	3.82	0.65	มาก
	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าตัดสินใจหาวิธี แก้ปัญหาที่ดีที่สุด			
รวม		3.87	0.47	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 3.87, \sigma = 0.47$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน สามารถเรียนรู้ เกิดทักษะ มีการพัฒนา วิจัย และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ ( $\mu = 3.96, \sigma = 0.60$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการเรียนรู้กระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นเลิศ ( $\mu = 3.92, \sigma = 0.59$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ( $\mu = 3.78, \sigma = 0.67$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.59 – 0.67 แสดงว่าประชากรมีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีการส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้	4.06	0.73	มาก
2	สถานศึกษามุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ นวัตกรรม	3.90	0.81	มาก
3	เทคโนโลยี	3.78	0.76	มาก
4	สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อน สังคม บุคคลในท้องถิ่นสถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ วัด อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ	3.24	1.01	ปานกลาง
5	สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ	3.67	0.71	มาก
รวม		3.73	0.56	มาก



จากตารางที่ 13 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 3.73$ ,  $\sigma = 0.56$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง ( $\mu = 3.24 - 4.06$ ) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้ ( $\mu = 4.06$ ,  $\sigma = 0.73$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษามุ่งส่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ นวัตกรรม เทคโนโลยี ( $\mu = 3.90$ ,  $\sigma = 0.81$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ วัด อุทยาน ประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ ( $\mu = 3.24$ ,  $\sigma = 1.01$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.71 - 1.01 แสดงว่าประชากรมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือ สถานศึกษามุ่งส่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ นวัตกรรม เทคโนโลยี ( $\sigma = 0.81$ ) และสถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ วัด อุทยาน ประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ ( $\sigma = 1.01$ ) ดังนั้นประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน ยกเว้นในข้อที่ 2 และ 4 ไม่สอดคล้องกัน



ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการนิเทศการศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม เพื่อพัฒนาครูและนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้น	3.86	0.72	มาก
2	สถานศึกษามีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ	4.02	0.81	มาก
3	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะคติ ประสบการณ์ และทักษะที่จำเป็นเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.96	0.75	มาก
4	สถานศึกษามีการประชุม ปรึกษาและร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง ทุกคนเพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ	4.10	0.73	มาก
5	สถานศึกษามีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงกระบวนการที่ส่งผลให้ได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์ ที่วางไว้	3.82	0.71	มาก
6	สถานศึกษามีจุดมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ และมีความเชื่อมั่น สามารถพัฒนารูปแบบการจัดเรียนการสอนสนองต่อความต้องการผู้เรียน	4.00	0.72	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.96</b>	<b>0.57</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 14 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.96$ ,  $\sigma = 0.57$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการประชุม ปรึกษาและร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้อง ทุกคนเพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ( $\mu = 4.10$ ,  $\sigma = 0.73$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ( $\mu = 4.02$ ,  $\sigma = 0.81$ )

และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงกระบวนการที่ส่งผลให้ได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์ ที่วางไว้ ( $\mu = 3.82, \sigma = 0.71$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.71 – 0.81 แสดงว่าประชากรมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามก็มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียงข้อเดียวคือ สถานศึกษามีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ( $\sigma = 0.81$ ) ดังนั้นประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่ 2 ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรภูมวิททยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการแนะแนว

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษาระดับชั้นเพื่อให้รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน	3.92	0.82	มาก
2	สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการศึกษาระดับชั้นเพื่อให้มีการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดอย่างเต็มตามที่ตามขีดความสามารถ สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง	3.94	0.68	มาก
3	สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการศึกษาระดับชั้นเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองได้ เต็มความสามารถทุกด้าน ปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข	3.96	0.69	มาก
4	สถานศึกษาจัดกระบวนการประเมินผล และติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน สังคม ชุมชน/ท้องถิ่น สถานศึกษาสร้างหลักประกันแก่ผู้รับบริการว่า	4.08	0.71	มาก
5	การจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้	4.10	0.61	มาก

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
6	สถานศึกษามีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาทุกประการ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ ที่สูงขึ้น สามารถบรรลุผลตามมาตรฐานที่สถานศึกษา กำหนดไว้	3.92	0.77	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.99</b>	<b>0.53</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 15 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.99$ ,  $\sigma = 0.53$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษาสร้างหลักประกันแก่ผู้รับบริการว่าการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ มีการ ปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้ ( $\mu = 4.10$ ,  $\sigma = 0.61$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษาจัดกระบวนการ ประเมินผล และติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความ มั่นใจให้กับผู้เรียน สังคม ชุมชน/ท้องถิ่น ( $\mu = 4.08$ ,  $\sigma = 0.71$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อย ที่สุด คือ สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้ รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน ( $\mu = 3.92$ ,  $\sigma = 0.82$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.61 – 0.82 แสดงว่าประชากรมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามก็มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียงข้อเดียวคือ สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้รู้จัก เข้าใจ และเลือกศึกษา ได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน ( $\sigma = 0.82$ ) ดังนั้นประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่ 1 ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 16 คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษาจัดกระบวนการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความมั่นใจให้กับผู้เรียน/สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น	3.94	0.76	มาก
2	สถานศึกษาสร้างหลักประกันแก่ผู้รับบริการว่าการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้	3.94	0.68	มาก
3	สถานศึกษามีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาทุกประการ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น สามารถบรรลุตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้ว	3.98	0.71	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.95</b>	<b>0.60</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 16 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.95$ ,  $\sigma = 0.60$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาทุกประการ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น สามารถบรรลุตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้ว ( $\mu = 4.98$ ,  $\sigma = 0.71$ ) รองลงมา คือ สถานศึกษาสร้างหลักประกันแก่ผู้รับบริการว่าการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้ ( $\mu = 3.94$ ,  $\sigma = 0.68$ ) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดกระบวนการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความมั่นใจให้กับผู้เรียน/สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น ( $\mu = 3.94$ ,  $\sigma = 0.72$ ) และ เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.68 – 0.76 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูล มีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 17 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษาเผยแพร่สนับสนุนให้ชุมชน สังคม ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับรู้กระบวนการดำเนินงาน	3.98	0.76	มาก
2	สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ในด้านวิชาการ โดยจัดการศึกษาที่หลากหลายในชุมชนทั้งสายอาชีพ สายสามัญ และตามอัธยาศัย	3.80	0.78	มาก
3	การปฏิบัติในกิจกรรมบริการวิชาการหรือวิชาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประเทศชาติ	3.92	0.72	มาก
4	สถานศึกษาเสริมสร้างความรู้แก่ชุมชน และผู้เรียนในชุมชน ท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มีองค์ความรู้และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมได้	3.92	0.72	มาก
5	สถานศึกษาร่วมกันส่งเสริมและสร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน	3.82	0.74	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.89</b>	<b>0.54</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 17 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 3.89$ ,  $\sigma = 0.54$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษาเผยแพร่สนับสนุนให้ชุมชน สังคม ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับรู้กระบวนการดำเนินงาน ( $\mu = 3.98$ ,  $\sigma = 0.76$ ) รองลงมา มีอยู่ 2 ข้อ ที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากัน คือ การปฏิบัติในกิจกรรมบริการวิชาการหรือวิชาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประเทศชาติ ( $\mu = 3.92$ ,  $\sigma = 0.72$ ) และสถานศึกษาเสริมสร้างความรู้แก่ชุมชน และผู้เรียนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มีองค์ความรู้และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมได้ ( $\mu = 3.92$ ,  $\sigma = 0.72$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

คือ สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ในด้านวิชาการ โดยจัดการศึกษาที่หลากหลายในชุมชนทั้งสายอาชีพ สายสามัญและตามอัธยาศัย ( $\mu = 3.80$ ,  $\sigma = 0.78$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.72 – 0.78 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูล มีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 18 คำชี้แจงลักษณะคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับสถาบันอื่นในการพัฒนางานด้านวิชาการ	3.92	0.66	มาก
2	สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรการศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน	3.96	0.63	มาก
3	สถานศึกษามีการส่งเสริม พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรทางการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง สถานศึกษาของรัฐ และเอกชน	4.04	0.60	มาก
4	สถานศึกษามีการจัดตั้งงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนางานวิชาการ	3.94	0.81	มาก
5	สถานศึกษามีการติดต่อ สื่อสารกับสถานศึกษาที่ ใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่ การศึกษาภายในประเทศ	3.94	0.73	มาก
6	สถานศึกษาร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการเพื่อประสิทธิภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น	3.88	0.68	มาก
7	สถานศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาการพัฒนาวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น	3.88	0.77	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.93</b>	<b>0.49</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 18 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 3.93$ ,  $\sigma = 0.49$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัธยเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริม พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรทางการศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน ( $\mu = 4.04$ ,  $\sigma = 0.60$ ) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรการศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน ( $\mu = 3.96$ ,  $\sigma = 0.63$ ) และข้อที่มีค่ามัธยเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาการพัฒนาวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ( $\mu = 3.88$ ,  $\sigma = 0.77$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.60 – 0.81 แสดงว่าประชากรมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน อย่างไรก็ตามก็มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพียงข้อเดียวคือ สถานศึกษามีการจัดตั้งงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนางานวิชาการ ( $\sigma = 0.81$ ) ดังนั้นประชากรมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นข้อที่ 4 ไม่สอดคล้องกัน





ตารางที่ 19 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน/สังคม เพื่อพัฒนาส่งเสริมงานด้านวิชาการทั้งภายในและภายนอก	3.82	0.77	มาก
2	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับชุมชน/สังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย	3.69	0.76	มาก
3	สถานศึกษามีการส่งเสริม สร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง	3.94	0.68	มาก
4	สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น	4.04	0.66	มาก
5	สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น	3.96	0.72	มาก
6	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างด้านการศึกษาและด้านอื่น ๆ เพื่อความรู้ ความเข้าใจอันดีต่อชุมชน	3.86	0.69	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.89</b>	<b>0.54</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 19 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.89$ ,  $\sigma = 0.54$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ( $\mu = 4.04$ ,  $\sigma = 0.66$ ) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ( $\mu = 3.96$ ,  $\sigma = 0.72$ )

และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับชุมชน/สังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย ( $\mu = 3.69$ ,  $\sigma = 0.76$ ) เมื่อพิจารณาค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.66 – 0.77 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูล มีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 20 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนภัทรภูมวิททยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการดำเนินงาน เพื่อสร้างแนวปฏิบัติ ของงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	3.92	0.72	มาก
2	สถานศึกษามีการบริหารงานด้านวิชาการเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด	3.90	0.76	มาก
3	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์ปัญหาทางวิชาการของสถานศึกษา	3.82	0.74	มาก
4	สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด ระเบียบแนวปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา	3.88	0.68	มาก
5	สถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแนวทางการปฏิบัติงานด้าน วิชาการ ต่อไปให้ดียิ่งขึ้น	4.00	0.66	มาก
6	สถานศึกษามีการจัดทำร่างระเบียบเกี่ยวกับงานวิชาการ ของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน	4.06	0.70	มาก
7	สถานศึกษามีการกำหนด/บันทึกแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน	4.00	0.72	มาก
<b>รวม</b>		<b>3.94</b>	<b>0.54</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 20 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.94$ ,  $\sigma = 0.54$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำร่างระเบียบเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน ( $\mu = 4.06$ ,  $\sigma = 0.70$ ) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแนวทางการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ต่อไปให้ดียิ่งขึ้น ( $\mu = 4.00$ ,  $\sigma = 0.66$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์ปัญหาทางงานวิชาการของสถานศึกษา ( $\mu = 3.82$ ,  $\sigma = 0.74$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.66 – 0.76 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูล มีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 21 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตรงตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	3.80	0.75	มาก
2	สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	4.10	0.83	มาก
3	สถานศึกษาคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.94	0.99	มาก
4	สถานศึกษาคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนที่ให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากหนังสือและแบบเรียนสำหรับการพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.98	0.79	มาก
5	แบบเรียนและสื่อการเรียนที่สถานศึกษาพิจารณาคัดเลือกสามารถช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้มีคุณภาพสูงขึ้น	4.10	0.78	มาก

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
6	สถานศึกษาคัดเลือกแบบเรียนและสื่อการเรียน ที่มี ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นอย่างมาก	3.94	0.73	มาก
7	สถานศึกษาคัดเลือกแบบเรียนและสื่อการเรียนมีความ สอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนเพื่อใช้ในการ พัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.02	0.71	มาก
8	การคัดเลือกแบบเรียนและสื่อการเรียนของสถานศึกษา เกิดจากความร่วมมือและมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษา	4.10	0.73	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.00</b>	<b>0.62</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 21 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 4.00$ ,  $\sigma = 0.62$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ การคัดเลือกแบบเรียนและสื่อการเรียนของสถานศึกษาเกิดจากความร่วมมือและมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ( $\mu = 4.10$ ,  $\sigma = 0.73$ ) รองลงมา คือ แบบเรียนและสื่อการเรียนที่สถานศึกษาพิจารณา คัดเลือกสามารถช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ( $\mu = 4.10$ ,  $\sigma = 0.78$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตรงตามเนื้อหา สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ( $\mu = 3.80$ ,  $\sigma = 0.75$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.71 – 0.99 แสดงว่าประชากรมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือ สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ( $\sigma = 0.83$ ) และสถานศึกษาคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง ( $\sigma = 0.99$ ) ดังนั้นประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกัน ยกเว้นในข้อที่ 2 และ 3 ไม่สอดคล้องกัน

ตารางที่ 22 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

(N=51)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	การปฏิบัติ		
		$\mu$	$\sigma$	ระดับ
1	สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอนไปยังผู้เรียน	3.99	0.55	มาก
2	สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนในการจำกัดเรื่องเวลา ระยะเวลาและสภาพภูมิศาสตร์โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอนไปยังผู้เรียนได้เป็นอย่างดี	3.84	0.67	มาก
3	ผู้บริหารใช้สื่อ เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในพัฒนาผู้สอนและผู้เรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน	3.84	0.73	มาก
4	สถานศึกษาพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ทุกชนิดตลอดจนวิธีการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.02	0.65	มาก
5	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้	4.02	0.68	มาก
6	สถานศึกษาเลือกใช้วิธีทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียนง่ายและเร็วขึ้น	4.06	0.68	มาก
7	สถานศึกษาใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน	4.11	0.62	มาก
8	สถานศึกษาใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดประโยชน์ด้านคุณภาพของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น	4.11	0.59	มาก
<b>รวม</b>		<b>4.00</b>	<b>0.44</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 22 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ด้านการพัฒนา และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ( $\mu = 4.00$ ,  $\sigma = 0.44$ ) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ สถานศึกษาใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดประโยชน์ด้านคุณภาพของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น ( $\mu = 4.11$ ,  $\sigma = 0.59$ ) รองลงมา คือ สถานศึกษาใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ( $\mu = 4.11$ ,  $\sigma = 0.62$ ) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารใช้สื่อ เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในพัฒนาผู้สอน และผู้เรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้อร่วมกัน ( $\mu = 3.84$ ,  $\sigma = 0.73$ ) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.55 – 0.73 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูล มีความเห็นสอดคล้องกัน

### ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบค่ามัชฌิมเลขคณิตที่น้อยที่สุดในแต่ละด้าน ซึ่งนำมาเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 สรุปสาระสำคัญมาดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
  - 1.1 สถานศึกษาควรมีการจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน วิทยากรชุมชน ครูท้องถิ่น ให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
  - 1.2 สถานศึกษาควรมีการดำเนินงานในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีความหลากหลาย มีการบริการวิชาการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน และท้องถิ่น
  - 1.3 ควรมีการนำจุดเด่น จุดที่ประสบความสำเร็จของชุมชน ท้องถิ่น มาปรับให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้ตอบโจทย์คนในท้องถิ่น และวิสัยทัศน์ของชุมชน
  - 1.4 สถานศึกษาควรมีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นที่เป็นระบบ และสามารถนำมาปรับใช้ได้จริง และผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
  - 1.5 สถานศึกษาควรศึกษาสภาพของท้องถิ่น ว่าควรเรียนรู้เรื่องใด จึงจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์ ต่อยอด พัฒนา ให้ดียิ่งขึ้นไป
  - 1.6 สถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

### 1.7 สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เปลี่ยนไปตามยุคสมัย

## 2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

2.1 สถานศึกษาควรมีการดำเนินการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน

2.2 ควรมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานวิชาการ ติดตามการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จากผู้บริหาร

2.3 ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการให้ข้อเสนอแนะแก่กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ มีแนวทางการพัฒนางานที่ชัดเจน และปฏิบัติได้จริง

2.4 สถานศึกษาควรมีการระดมความคิดจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อวางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการ มีการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน กระบวนการ และการวัดผลจากกิจกรรมให้สมบูรณ์

2.5 ควรมีการรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายเกี่ยวกับการวางแผนด้านวิชาการ มาประมวล เรียบเรียงให้ถูกต้องและสมบูรณ์

2.6 ควรมีการวางแผนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มีทีมงานวิชาการบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ

2.7 สถานศึกษาควรมีโครงสร้างการทำงานของวิชาการ ปฏิบัติการตามแผนงาน โครงสร้างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2.8 ควรมีการศึกษาบริบทในด้านต่าง ๆ ให้เข้าใจและดำเนินการตามแบบแผนที่ตั้งไว้อย่างเป็นระบบ

## 3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.1 สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาแบบตามอัธยาศัย เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอน

3.2 ควรมีการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับบริการ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.3 ศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการวางรากฐานการศึกษา หรือกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาของสถานศึกษา

3.4 สถานศึกษาควรมีการจัดการศึกษาโดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรของสถานศึกษา ในการจัดการ และพัฒนาการเรียนการสอน

3.5 สถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

3.6 สถานศึกษาควรจัดการศึกษาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระหลัก และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างหลักสูตร อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ และมีความหลากหลาย

3.7 ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามสาระของหลักสูตรแกนกลาง

3.8 ครูควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เน้นกิจกรรมที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียน

3.9 สถานศึกษาควรมีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าด้วยกัน มีรูปแบบการเรียนรู้อันหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะจากการเรียนรู้

#### 4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4.1 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างชัดเจน สร้างหลักสูตรที่มีความครบถ้วนในด้านองค์ประกอบ

4.2 สถานศึกษาควรมีการให้ความรู้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในเรื่ององค์ประกอบของหลักสูตร การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร

4.3 ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ให้ตรงตามแผนในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ครบถ้วน

4.4 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.5 ควรส่งเสริมการเรียนรู้ หลักสูตรที่หลากหลาย ตรงตามความถนัดและความต้องการของผู้เรียน

4.6 สถานศึกษาควรมีการเพิ่มเติม เนื้อหาสาระเพิ่มเติม เพื่อให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน

4.7 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามนโยบายของกระทรวง มีความเป็นปัจจุบันและทันสมัย

4.8 ควรศึกษาความต้องการของชุมชน นักเรียน ผู้ปกครอง แล้วนำข้อมูลมาจัดทำปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร และควรเพิ่มเติมหลักสูตรที่สามารถต่อยอดในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปได้



4.9 สถานศึกษาควรศึกษาสภาพบริบทและความต้องการของสถานศึกษารอบด้าน จากความต้องการที่หลากหลาย

4.10 สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีการกำกับติดตามอยู่เสมอ

## 5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

5.1 สถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน

5.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรของสถานศึกษา

5.3 ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี สื่อ สารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้

5.4 ควรนำเทคนิควิธีการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5.5 ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยมีความครบถ้วนตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร

5.6 ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับครูในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ตามพัฒนาการของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับหลักสูตรด้วย

5.7 สถานศึกษาควรศึกษาความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ

5.8 ครูผู้สอน ควรมีการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

## 6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

6.1 สถานศึกษาควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่ได้มาตรฐาน นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบ วัดผล ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6.2 ควรมีการสร้างที่ใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน และควรมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามความถนัดและประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

6.3 สถานศึกษาควรให้ความรู้ครู ในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

6.4 มีหลักการวัดผลที่เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผล

6.5 มีการวัดผลที่หลากหลาย ไม่ใช่ข้อสอบอย่างเดียว และควรมีการประเมินผลก่อนเรียน และหลังเรียนด้วย

6.6 สถานศึกษาควรจัดระบบสารสนเทศเพื่อเทียบโอนผลการเรียนรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้เรียนให้เป็นระบบและมีมาตรฐาน

6.7 ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในแนวทางการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน

6.8 ควรมีการวัดผลให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ ประเมินอย่างครบถ้วนและตรงจุด

## 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

7.1 สถานศึกษา และผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแก้ไขปัญหาทางการศึกษา และในชั้นเรียน

7.2 ควรนำวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ เกิดทักษะกระบวนการตามจุดประสงค์

7.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้วิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการติดตาม ให้ข้อคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ

7.4 ควรมีการวิจัยเพื่อที่จะได้ทราบประเด็นปัญหาของนักเรียน เพื่อที่จะสามารถหาแนวทางการแก้ปัญหา หรือสร้างนวัตกรรมมาแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้

7.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยในชั้นเรียนมาเผยแพร่เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

7.6 ควรมีการส่งเสริมให้รวบรวมงานวิจัยของผู้บริหาร และครูเป็นงานวิจัยของสถานศึกษา

7.7 ควรมีรูปแบบการทำวิจัยไปในทิศทางเดียวกัน มีรูปแบบ และแนวทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

## 8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

8.1 สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หรือให้ผู้เรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

8.2 ส่งเสริมให้สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพให้มากขึ้น เป็นการจำลองสถานการณ์ ภาพเหตุการณ์ นิทรรศการ หรือ นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นั้นโดยตรง

8.3 ควรมีการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทุกปีการศึกษา หรือตรงกับเนื้อหาในบทเรียน ควรเรียนจากแหล่งเรียนรู้จริง ที่ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ หรือฝึกปฏิบัติได้จริง

8.4 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทางด้านกายภาพ ตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

8.5 ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่มากพอ และหลากหลาย เพราะมีความสำคัญแก่ผู้เรียนมาก

8.6 ควรมีแหล่งเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระ เพราะบางกลุ่มสาระสามารถสร้างแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ได้ และมีการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบ

8.7 ควรมีเอกสาร สื่อ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ และมีการส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้

8.8 ส่งเสริมให้ชุมชนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างและพัฒนาขึ้น

## 9. การนิเทศการศึกษา

9.1 สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง ให้คำแนะนำต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุตามจุดประสงค์ของการนิเทศ

9.2 สถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศที่หลากหลายรูปแบบ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ จากผู้นิเทศถึงผู้ถูกนิเทศ โดยผู้ถูกนิเทศต้องเปิดใจยอมรับ เพื่อเป็นการพัฒนา

9.3 ควรมีการนิเทศที่ปรับปรุงพัฒนา จุดเด่น จุดด้อย ในการทำงานให้ดีขึ้น และนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

9.4 ควรกำหนดเกณฑ์การนิเทศ รูปแบบ และบทบาทผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศให้ชัดเจน ควรให้ครูที่มีคุณวุฒิเป็นผู้นิเทศ และให้ข้อมูลย้อนกลับจากทั้ง 2 ฝ่าย

9.5 ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในกลุ่มสาระ และระหว่างกลุ่มสาระ ถ้าเป็นครูที่มีประสบการณ์น้อย

9.6 ควรมีการสร้างเครือข่ายการนิเทศกับสถานศึกษาอื่น หรือสถาบันทางการศึกษาอื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

9.7 ควรนำผลจากการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนา

## 10. การแนะแนว

10.1 สถานศึกษาควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ สติปัญญา พฤติกรรมเหมาะสมตามวัย และรู้จักตนเอง ความถนัด ความต้องการ และความชอบของตนเอง

10.2 ควรมีการแนะแนวให้ผู้เรียนมีทัศนคติทางการเรียนที่กว้างขึ้น ได้เรียนรู้ รู้จักสิ่งใหม่ๆ การเรียนแบบใหม่ หรืออาชีพใหม่ๆ โดยมีการตัดสินใจจากความชอบและความถนัดของผู้เรียนเอง

10.3 ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนร่วมกันศึกษาผู้เรียน เพื่อจัดวางระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง และเลือกศึกษาต่อตรงตามความต้องการของผู้เรียนเอง

10.4 ควรมีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการศึกษาต่อในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการสะท้อนการจัดการศึกษาว่านักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนต่อได้ตรงจุดหรือไม่

10.5 ฝึกอบรมครูให้มีคุณภาพทางการแนะแนว ให้ครอบคลุมการบริการทั้ง 5 ด้าน

10.6 ครูมีการแนะแนวที่หลากหลายทั้งทางวิชาการและวิชาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

10.7 สถานศึกษาควรมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนที่รับการแนะแนวทั้งที่ยังศึกษาต่อและประกอบอาชีพแล้ว เพื่อเป็นสารสนเทศให้กับสถานศึกษาและผู้เรียน เพื่อที่นำมาประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาตามความต้องการ

10.8 ครูมีการแนะแนวส่งเสริมอาชีพที่เป็นปัจจุบัน และสามารถให้ผู้เรียนดูแลช่วยเหลือตัวเองได้

11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

11.1 สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการจัดการศึกษา ในทุกปีการศึกษาอย่างชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

11.2 ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ร่วมกันติดตามผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่ามีคุณภาพและมีมาตรฐานหรือไม่ ควรพัฒนาปรับปรุงอย่างไร

11.3 ครูมีกระบวนการ การติดตามผลของการจัดการศึกษาที่ชัดเจน มีการทำงานระบบประกันคุณภาพให้เป็นระบบ มีมาตรฐานและมีคุณภาพ

11.4 ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ครบถ้วนน่าเชื่อถือ รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับผู้เรียน

11.5 สถานศึกษาควรปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา และแผนการจัดการศึกษา เพื่อสรุปการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกันแผนปฏิบัติการ

11.6 ครูมีการจัดทำ รายงานการประเมินตนเอง SAR ที่เข้าใจง่าย ครบทุกกิจกรรม และเป็นปัจจุบัน

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

12.1 สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ บริการทางวิชาการ แก่โรงเรียนเครือข่าย บริเวณรอบ ๆ และชุมชน ในท้องถิ่น

12.2 สถานศึกษาควรมีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อที่ผู้เรียนจะได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

12.3 ครูส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้องค์ความรู้กับชุมชน มีการร่วมกันทำงานกับชุมชน การฝึกงาน ฝึกอาชีพ หรือให้ความรู้กับนักเรียนจากชุมชน

12.4 มีการจัดการศึกษาที่หลากหลายทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และส่งเสริมให้ผู้เรียนลดความแตกต่างหรือความเหลื่อมล้ำระหว่างสายการเรียน

12.5 สถานศึกษาควรมีการตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนขึ้นในสถานศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

12.6 ให้ความรู้ สารสนเทศ จัดแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมให้ชุมชน สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

13.1 สถานศึกษาควรมีการพัฒนาการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับองค์กรอื่น ภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

13.2 ควรมีการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ในการสนับสนุนการดำเนินงาน การพัฒนางานด้านวิชาการ ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพทางวิชาการดีขึ้น

13.3 ควรมีการร่วมมือกับสถาบัน หรือองค์กรอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิทยุทัศน์ขององค์กรต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน พัฒนางานร่วมกัน

13.4 สถานศึกษาควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน องค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทางวิชาการ

14. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

14.1 สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู และชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

14.2 ควรมีการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น มีการช่วยเหลือ แบ่งปันกันและกัน

14.3 สถานศึกษาควรมีความพร้อมที่จะส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเมื่อมีการร้องขอ หรือขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ

14.4 ควรมีการจัดทำสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ เผยแพร่ความรู้การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา ออกสู่สาธารณชนให้รับรู้ เพื่อประชาสัมพันธ์และเป็นความรู้แก่ชุมชน

## 15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

15.1 สถานศึกษาควรมีการกำหนดกระบวนการดำเนินงานเพื่อสร้างแนวปฏิบัติทางด้านวิชาการของสถานศึกษา

15.2 ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีการปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน

15.3 มีการติดตามการดำเนินงาน เพื่อทราบปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางแก้ไข คู่ขนานกับคณะทำงานด้านวิชาการ

15.4 ควรมีการดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอน และมีการตรวจสอบการดำเนินงานได้ และทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหา

15.5 ควรมีการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

## 16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

16.1 สถานศึกษาควรมีการพิจารณาคัดเลือกแบบเรียน ตรงตามเนื้อหา ครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน

16.2 ควรมีการคัดเลือกหนังสือที่ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน ความพร้อม ของผู้เรียน

16.3 ควรมีการคัดเลือกหนังสือเรียนที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เนื้อหาเข้าใจง่าย ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

16.4 สถานศึกษาควรมีการประชุมภาค 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนนักเรียน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตามระเบียบ และตามความเหมาะสม อย่างถูกต้องและตรวจสอบได้ โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกับหลักสูตรเป็นเรื่องสำคัญ

16.5 สถานศึกษาควรมีการประเมินผล และติดตามการใช้หนังสือเรียน เพื่อที่จะนำเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงต่อไป

## 17. การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

17.1 สถานศึกษาควรมีการดำเนินการนโยบายพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง การเรียนรู้ และการพัฒนางานร่วมกัน โดยผู้บริหารเป็นแบบอย่างและผู้นำ

17.2 ควรมีการปรับปรุงพัฒนา สื่อการเรียนรู้ ให้มีความทันสมัย เข้าใจง่าย และเข้าถึงได้ง่าย

17.3 ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร นำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้กับครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

17.4 ควรมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเปิดโลกทัศน์และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

17.5 สถานศึกษาควรมีสื่อที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นสื่อที่ดี มีคุณภาพ สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้จริง

17.6 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู ร่วมกันสร้างสื่อ และมีการทำความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันสร้าง ผลิต สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

17.7 ควรมีการจัดทำคลังสื่อของสถานศึกษา เพื่อรวบรวมสื่อการเรียนรู้ ให้เป็นหมวดหมู่



## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อทราบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 2.) เพื่อทราบแนวทางการ พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Description Research) ซึ่งใช้ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ประกอบด้วยผู้บริหาร 2 คน คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 1 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระ 8 คน และครูโรงเรียนภัทรญาณวิทยา 41 คน รวมทั้งหมด 51 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณ วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

#### สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด 17 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การแนะแนว การนิเทศการศึกษา การวางแผนงานด้านวิชาการ การวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การ จัดระเบียบและแนวปฏิบัติกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ การ ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบัน



อื่นที่จัดการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จากการตอบคำถามในแบบสอบถามทำให้ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่น้อยที่สุดของแต่ละด้าน จึงนำมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 คน และครูผู้สอน 2 คน สรุปสาระสำคัญมาดังนี้

การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาจัดการบริหารวิชาการที่มีค่าตอบแทน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน วิทยากรชุมชน ครูท้องถิ่น ให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีความหลากหลาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน และท้องถิ่น มีการวางแผนการใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นระบบ รับฟังความคิดเห็นจากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

การวางแผนงานด้านวิชาการ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสำรวจแนวทางการพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาคือ ผู้บริหารควรมีการร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นตอน ระยะเวลาการดำเนินงาน โดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน มีการติดตามการดำเนินงานจากผู้บริหารอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการให้ข้อเสนอแนะแก่กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ มีแนวทางการพัฒนางานที่ชัดเจน และปฏิบัติได้จริง และมีการรับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายเกี่ยวกับการวางแผนด้านวิชาการ มาประมวล เรียบเรียงให้ถูกต้องและสมบูรณ์

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบ นอกระบบโรงเรียน การเรียนแบบตามอัธยาศัย แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาแบบตามอัธยาศัย เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการ และเป็นแนวทางการวางรากฐานการศึกษา หรือกำหนดวิสัยทัศน์ การพัฒนาของสถานศึกษา ควรปรับใช้หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้รับบริการ มีการจัดการเรียนการ

สอนที่เน้นผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดการศึกษาโดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรของสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ได้จริง

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบหลักสูตรอย่างชัดเจน แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการศึกษารองคประกอบของหลักสูตรอย่างชัดเจน สร้างหลักสูตรที่มีความครบถ้วนในด้านองค์ประกอบ มีความถูกต้อง ครบถ้วน ควรมีการให้ความรู้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในเรื่องความสำคัญ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบของหลักสูตร การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ให้ตรงตามแผนในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสภาะการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ครบถ้วน

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการดำเนินงานปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอยู่เสมอ แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรของสถานศึกษา ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยมีความครบถ้วนตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี สื่อ สารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับครูในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตามพัฒนาการของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับหลักสูตรด้วย

การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการสร้างที่ใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน และมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามความถนัดและประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่ได้มาตรฐาน นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบ วัดผล ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ควรให้ความรู้ครู ในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในแนวทางการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน มีการจัดระบบสารสนเทศเพื่อเทียบโอนผลการเรียนรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ของผู้เรียนให้เป็นระบบและมีมาตรฐาน

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาและผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แก้ไขปัญหาทางการศึกษา และในชั้นเรียน โดยมีรูปแบบการทำวิจัยไปในทิศทางเดียวกัน มีรูปแบบ และแนวทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีการส่งเสริม ติดตามโดยผู้บริหาร โดยมีงานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษารวบรวม นำเสนอ เผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ วัด อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หรือให้ผู้เรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทุกปีการศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ที่ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน ควรเรียนจากแหล่งเรียนรู้จริง ที่ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ หรือฝึกปฏิบัติได้จริง อาจมีการจำลองสถานการณ์ ภาพเหตุการณ์ นิทรรศการ หรือนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นั้นโดยตรง ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทางด้านกายภาพ ตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาควรมีเอกสาร สื่อ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ และมีการส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้

การนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงกระบวนการที่ส่งผลให้ได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่วางไว้ แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงให้คำแนะนำต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุตามจุดประสงค์ของการนิเทศ โดยกำหนดเกณฑ์การนิเทศ รูปแบบ และบทบาทผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศให้ชัดเจน ควรให้ครูที่มีคุณวุฒิเป็นผู้นิเทศ และให้ข้อมูลย้อนกลับจากทั้ง 2 ฝ่าย ผู้ถูกนิเทศต้องเปิดใจยอมรับ เพื่อเป็นการพัฒนา ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในกลุ่มสาระ และระหว่างกลุ่มสาระ พัฒนาเป็นเครือข่ายการนิเทศกับสถานศึกษาอื่น หรือสถาบันทางการศึกษาอื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

การแนะแนว ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษาระดับชั้นเพื่อให้รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ สติปัญญา พฤติกรรมเหมาะสมตามวัย และรู้จักตนเอง ความถนัด ความต้องการ และความชอบของตนเอง โดยครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนร่วมกันศึกษาผู้เรียน เพื่อจัดวางระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง และเลือกศึกษาต่อตรงตามความต้องการของผู้เรียนเอง มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการศึกษาต่อในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการสะท้อนการจัดการศึกษาว่านักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนต่อได้ตรงจุดหรือไม่ มีการแนะแนวให้ผู้เรียนมี

ทักษะทางการเรียนที่กว้างขึ้น ได้เรียนรู้ รู้จักสิ่งใหม่ๆ การเรียนแบบใหม่ หรืออาชีพใหม่ๆ โดยมีการตัดสินใจจากความชอบและความถนัดของผู้เรียนเอง

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาจัดกระบวนการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความมั่นใจให้กับผู้เรียน/สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการจัดการศึกษา ในทุกปีการศึกษาอย่างชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษา กระบวนการดำเนินงาน และติดตามผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่ามีคุณภาพและมีมาตรฐานหรือไม่ ควรพัฒนาปรับปรุงอย่างไร ดำเนินการจัดทำเป็นสารสนเทศของสถานศึกษา ควรมีความน่าเชื่อถือ รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับผู้เรียน

การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ในด้านวิชาการ โดยจัดการศึกษาที่หลากหลายในชุมชน ทั้งสายอาชีพ สายสามัญและตามอัธยาศัย แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ บริการทางวิชาการ แก่โรงเรียนเครือข่าย บริเวณรอบ ๆ และชุมชน ในท้องถิ่น มีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้องค์ความรู้กับชุมชน มีการร่วมกันทำงานกับชุมชน การฝึกงาน ฝึกอาชีพ หรือให้ความรู้กับนักเรียนจากชุมชน จัดทำสารสนเทศความรู้ จัดแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมให้ชุมชน สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับองค์กรอื่น ภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน สร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ในการสนับสนุนการดำเนินงาน การพัฒนางานด้านวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิสัยทัศน์ขององค์กรต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน พัฒนางานร่วมกัน ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพทางวิชาการดีขึ้น รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน องค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทางวิชาการ

การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการ

แลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน/สังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์การประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู และชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น มีการช่วยเหลือ แบ่งปันกันและกัน สถานศึกษาควรมีความพร้อมที่จะส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเมื่อมีการร้องขอ หรือขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ และมีการจัดทำสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ เผยแพร่ความรู้ การจัดการ กิจกรรมของสถานศึกษา ออกสู่สาธารณชนให้รับรู้ เพื่อประชาสัมพันธ์และเป็นความรู้แก่ชุมชน

การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนวิเคราะห์ปัญหา งาน วิชาการของสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการ วางแผนการดำเนินงาน กำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวปฏิบัติ ร่วมกัน มีการติดตามการดำเนินงาน เพื่อทราบปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางแก้ไข คู่ขนานกับ คณะทำงานด้านวิชาการ รวมถึงนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตรงตามเนื้อหา สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการพิจารณาคัดเลือกแบบเรียน ตรงตามเนื้อหา ครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประชุมภาคี 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนนักเรียน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตามระเบียบ และตามความเหมาะสม อย่างถูกต้องและ ตรวจสอบได้ โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกับหลักสูตรเป็นเรื่องสำคัญ การคัดเลือกหนังสือเรียน ควรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เนื้อหาเข้าใจง่าย ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน ความพร้อม ของผู้เรียน และมีการประเมินผล และติดตามการ ใช้หนังสือเรียน เพื่อที่จะนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงต่อไป

การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้สอน และผู้เรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ร่วมกัน แนวทางการพัฒนาคือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างและผู้นำในการดำเนินนโยบายพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง การเรียนรู้ และการพัฒนางานร่วมกัน มีการ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร นำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้กับครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นำ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเปิดโลกทัศน์และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีสื่อที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นสื่อที่ดี มีคุณภาพ สามารถใช้ในการเรียน

การสอนได้จริง ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูได้รับการพัฒนาด้านการสร้างสื่อ และมีการทำความเข้าใจร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันสร้าง ผลิต สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีการจัดทำคลังสื่อของสถานศึกษา เพื่อรวบรวมสื่อการเรียนรู้ให้เป็นหมวดหมู่

### การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ที่ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน มีการร่วมมือจากทุกฝ่ายในการวางแผน และบริหารจัดการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ โดยสถานศึกษามีการจัดระบบการดำเนินงานวิชาการที่ มีการวางแผน กำหนดทิศทาง สร้างและพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาของชาติ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมถึงมีการร่วมมือกับชุมชน หน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี และมีระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่ดี มีคุณภาพ ทำให้มีมาตรฐานทางการศึกษาที่น่าเชื่อถือ จากที่กล่าวมานี้ทำให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยาอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่การตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจะมีความเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรของสถานศึกษาเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเต๊อ (ศรีวิทยากร) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเต๊อ (ศรีวิทยากร) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ หทัย ศิริพิน ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) ตามด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียน

เทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่น 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่น 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เช่นกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 17 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาควรมีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ศึกษาจุดเด่น จุดด้อย สภาพของท้องถิ่น และบริบทของสถานศึกษา จึงจะจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในท้องถิ่น อนุรักษ์ เผยแพร่และต่อยอดภูมิปัญญาได้ อีกทั้งสถานศึกษามีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น ความเป็นปัจจุบัน ทันสมัยและใช้ได้จริง รวมถึงมีการจัดการบริการวิชาการแบบให้เปล่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน และสังคม และมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความผูกพันกับท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี ช้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และ สุพร ธงชัย ได้ศึกษาการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการสร้างความร่วมมือกับครูผู้สอนในการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีการสำรวจปัญหา แนวทางการแก้ไขพัฒนา ติดตามการดำเนินงาน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม วิสัยทัศน์ เป้าหมาย โครงสร้างการดำเนินงานด้านวิชาการ มีการวางแผนการดำเนินงานจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างถูกต้องและรวดเร็ว มีการให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ รวมถึงติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการวิจัยของ ททัย ศิริพิน ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก และ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ พิจารณาใช้หลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับ

ผู้รับบริการ มีการวางแผนการจัดการศึกษา มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการบูรณาการระหว่างสาระวิชา และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และตรงตามวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ เป็นคนดีและคนเก่ง และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน มีการจัดทำแผนการสอนที่ชัดเจน และนำผลจากการสอนไปพัฒนาแก้ไขปรับปรุง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ เรวดี ช้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และ กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาสภาพบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของชุมชน นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลมาประมวลผลเพื่อจัดทำหลักสูตรขึ้น มีการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐาน สาระการเรียนรู้ มีการนำหลักสูตรมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความทันสมัย และมีการติดตามการใช้หลักสูตรตลอดเวลา เพื่อปรับปรุง พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับการวิจัยของ มูนา จารง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอน ในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ณปภัช รุ่งโรจน์ ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการศึกษาความต้องการ ความถนัดของผู้เรียน เพื่อที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม และตรงตามศักยภาพของผู้เรียน รวมไปถึงการปลูกฝังค่านิยมที่ดี ความมีคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียน ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเทคนิค วิธีการสอน สื่อ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ สุพร ธงชัย ได้ศึกษาการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัด



สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และ กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา ได้ศึกษาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดระบบงานด้านการวัดผล ประเมินผล และการ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนที่ดี มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ มีการสร้างความเข้าใจกับ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล เพื่อที่จะมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ครู ใช้เครื่องมือ รูปแบบ วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร เป็นไปตามระเบียบการวัดผล ส่งเสริมให้มีการสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และจัดทำเป็น สารสนเทศที่สมบูรณ์สามารถดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนได้ และสืบค้นข้อมูลการศึกษาของ ผู้เรียนได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับการวิจัยของ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับ คุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงาน วิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ โสภา วงษ์นาคเพ็ชร ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ไข ปัญหา ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย และนำวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ผู้เรียน มีการส่งเสริมให้ความรู้ด้านการวิจัยกับบุคลากรเป็นอย่างดี สถานศึกษามีรูปแบบการทำวิจัย ที่ เป็นมาตรฐาน และไปในทิศทางเดียวกัน มีการส่งเสริมให้มีการจัดทำวิจัย การรวบรวม นำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่งานวิจัยของครู และมีการต่อยอดเป็นงานวิจัยระดับสถานศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ สุพร ธงชัย ได้ศึกษาการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงาน วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ เรวดี ช้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงาน วิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ และมีความหลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียน มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวมไปถึงมีการส่งเสริมให้ชุมชนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อการเรียนรู้ เพื่อจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดทำบัญชี จัดทำสารสนเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ สรุปเป็นสถิติเพื่อส่งเสริมและพัฒนาต่อไป และมีการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา สอดคล้องกับการวิจัยของ ศิวรัตน์ พายุหะ ได้ศึกษาระบบสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก และ กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.9 การนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการนิเทศที่ดี ให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา มีการจัดทำโครงสร้างการทำงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ ส่งเสริมให้มีการนิเทศจากภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระหว่างหน่วยงานสถาบันทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้คำแนะนำ ปรีกษา ปรับปรุงพัฒนา โดยผู้ทำการนิเทศต้องให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง พัฒนา ส่วนผู้รับการนิเทศต้องเปิดใจยอมรับ อีกทั้งสถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีการนิเทศที่หลากหลาย และต่อเนื่อง รวมถึงเผยแพร่ผลการนิเทศที่ควรนำมาปรับใช้ และเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับการวิจัยของ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก และ เรวดี ช้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.10 การแนะแนว ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกระดับชั้น มีเอกสารของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบัน มีการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีตามวัย มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน มีการแนะแนวที่หลากหลายและครบถ้วนทั้ง มีการร่วมมือของทุกภาคส่วนในการแนะแนว มีการแนะแนวทางการศึกษาและการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์มุมมองที่กว้างขึ้น ส่งเสริมให้เข้าถึงข้อมูลการศึกษา ส่งเสริมบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ และติดตามจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนปัจจุบันและสำเร็จการศึกษาแล้ว สอดคล้องกับ มูนา จารง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ

ครูผู้สอน ในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมาก และ พรเทพ อยู่คง ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารกิจการนักเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.11 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีปฏิบัติตามตามแผนปฏิบัติการ และแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้วมีการสรุปกิจกรรมและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน มีเกณฑ์ มีรูปแบบที่น่าเชื่อถือ มีคณะทำงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และสรุปเป็นสารสนเทศของสถานศึกษา โดยมีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับการวิจัยของ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้าน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก และ เรวดี ซ้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้าน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ชุมชนและสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนอย่างเป็นระบบ มีการบริการทางวิชาการให้ชุมชน มีคลังความรู้ มีสารสนเทศ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สามารถนำความรู้ไปพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่น และทุกภาคส่วน สอดคล้องกับการวิจัยของ หทัย ศิริพิน ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก และ มูนา จารง ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอน ในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น จากผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการพัฒนาการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับองค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทางวิชาการ มีการประสานความร่วมมือที่ดี มีการจัดกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม มีการพัฒนางานวิชาการให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนางานด้านวิชาการ กับองค์กรอื่น เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กร สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา สอดคล้องกับ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้าน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับมาก และ สุพร ธงชัย ได้ศึกษาการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้าน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยมีการประสานความร่วมมือ การประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น สถานศึกษามีความพร้อมในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ แก่บุคคล ชุมชน หน่วยงาน สถาบัน สถานประกอบการ เมื่อร้องขอการสนับสนุนด้านวิชาการ มีการจัดทำสารสนเทศ เผยแพร่ความรู้ การจัดกิจกรรม การสนับสนุนทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ หทัย ศิริพิน ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชสีมาประสิทธิ์) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้าน การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก และ เรวดี ช้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้าน การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.15 การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการประชุม วางแผนการปฏิบัติงาน กระบวนการทำงาน เพื่อที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการจัดทำเอกสารเป็นสารสนเทศเผยแพร่แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ มีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมใน

การวางแผนและการทำงาน มีการทำงานเป็นลำดับขั้นตอน ตามระเบียบ มีความรวดเร็ว ถูกต้อง ละเอียดและชัดเจน มีการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับการวิจัยของ อังคณา มาศเมฆ ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ สุพร ธงชัย ได้ศึกษาการนิเทศของผู้บริหาร สถานศึกษากับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการประชุมภาคี 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนนักเรียน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตามระเบียบ มีการ พิจารณาคัดเลือกแบบเรียน ตรงตามเนื้อหา ครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีการจัดซื้อหนังสือแบบเรียนที่มีปริมาณเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูผู้สอนแนะนำการใช้หนังสือได้ มีสื่อแบบเรียนที่ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความเหมาะสม ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการติดตามประเมินผลการใช้ หนังสือเรียน เพื่อที่จะนำเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการพิจารณาการใช้หนังสือต่อไป สอดคล้อง กับสุพร ธงชัย ได้ศึกษาการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และเรวดี ช้อนเพชร ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการ คัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.17 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อ และเทคโนโลยี เป็นสื่อกลาง หรือประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการส่งเสริมให้ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ สื่อที่ดี มีความหลากหลาย มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจุบัน สถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนและคลัง สื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในการสร้างและพัฒนาสื่อรวมถึงการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการสร้าง ผลิต สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษาต่อไปได้ รวมไปถึงมี การขยายผลการอบรมและการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับการวิจัย ของ กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยาการ)

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก และหทัย ศิริพิน ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราษฎร์ประสิทธิ์) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาจัดการบริหารวิชาการที่มีค่าตอบแทน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน วิทยากรชุมชน ครูท้องถิ่น ให้กับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนที่น้อยเกินไป ควรมีการเชิญวิทยากรชุมชน หรือครูท้องถิ่นให้มากขึ้น และผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ อาจเป็นเพราะผู้เรียนขาดความเชื่อมโยงในเนื้อหาสาระที่เรียนกับชีวิตประจำวัน ครูควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันจากความรู้ในห้องเรียน หรือสอดแทรกกิจกรรมการเรียนการสอนให้ใกล้ตัวผู้เรียนให้มากขึ้น

2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสำรวจแนวทางการพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ วางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นตอน ระยะเวลาการดำเนินงาน ของการบริหารงานวิชาการจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องน้อยเกินไป ผู้บริหารควรมีการทำงานโดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชน มีการติดตามการดำเนินงานจากผู้บริหารอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการให้ข้อเสนอแนะแก่กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ มีแนวทางการพัฒนางานที่ชัดเจน และปฏิบัติได้จริง

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบ นอก ระบบโรงเรียน การเรียนแบบตามอัธยาศัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ หรือมีการสำรวจที่น้อยเกินไป สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ทั้งในระบบ นอก ระบบ และการศึกษาแบบตามอัธยาศัย เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอน และเป็นแนวทางการวางรากฐานการศึกษา หรือกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาของสถานศึกษา ควรปรับใช้หลักสูตรเหมาะสมกับความต้องการของผู้รับบริการ มีการจัดการเรียนการ

สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการศึกษาโดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น และหลักสูตรของสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ไปใช้ได้จริง

2.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มามีค่าสัมประสิทธิ์น้อยที่สุดคือ สถานศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบหลักสูตรอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษายังขาดการสร้าง ความเข้าใจขององค์ประกอบของหลักสูตรกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือทำความเข้าใจได้ไม่ครบถ้วน แนวทางการพัฒนา สถานศึกษาควรมีการจัดการองค์ประกอบของหลักสูตรอย่างชัดเจน สร้างหลักสูตรที่มีความครบถ้วนในด้านองค์ประกอบ มีความถูกต้อง ควรมีการให้ความรู้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในเรื่องความสำคัญ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบของหลักสูตร การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ให้ตรงตามแผนในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่ครบถ้วน

2.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อที่มามีค่าสัมประสิทธิ์น้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการดำเนินงานปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรน้อยเกินไป ขาดการติดตามการใช้หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยมีความครบถ้วนตามเนื้อหาสาระในหลักสูตร ควรมีการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี สื่อ สารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้กับครูในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตามพัฒนาการของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับหลักสูตรด้วย และส่งเสริมให้มีการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.6 การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มามีค่าสัมประสิทธิ์น้อยที่สุดคือ สถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาสร้างเครื่องมือในการวัดผลที่ไม่เป็นมาตรฐาน มีการวัดผลไม่ตรงตามจุดประสงค์หรือขาดความเป็นแนวทางเดียวกัน แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการสร้างที่ใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน และมีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ตามความถนัดและประสบการณ์ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่ได้มาตรฐาน นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบวัดผล ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ควรให้ความรู้ครู ในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ ควรมีการสร้าง

ความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรในแนวทางการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน มีการจัดระบบสารสนเทศเพื่อเทียบโอนผลการเรียนรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ของผู้เรียนให้เป็นระบบและมีมาตรฐาน

2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาน้อยเกินไป อาจขาดการติดตามการวิจัย หรือครูมีการวิจัยน้อยเกินไป แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาและผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แก้ไขปัญหาทางการศึกษา และในชั้นเรียน โดยมีรูปแบบการทำวิจัยไปในทิศทางเดียวกัน มีรูปแบบ และแนวทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีการส่งเสริม ติดตามโดยผู้บริหาร โดยมีงานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษารวบรวม นำเสนอ เผยแพร่ผลการวิจัย เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ วัด อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพน้อยเกินไป หรือขาดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้แหล่งเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หรือให้ผู้เรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทุกปีการศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ที่ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน ควรเรียนจากแหล่งเรียนรู้จริง ที่ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ หรือฝึกปฏิบัติได้จริง อาจมีการจำลองสถานการณ์ ภาพเหตุการณ์ นิทรรศการ หรือนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นั้นโดยตรง ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทางด้านกายภาพ ตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

2.9 การนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงกระบวนการที่ส่งผลให้ได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่วางไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการนิเทศแต่ไม่ได้นำผลการนิเทศย้อนกลับไปถึงผู้ถูกนิเทศ หรือขาดความต่อเนื่องด้านการนิเทศ แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง ให้คำแนะนำต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุตามจุดประสงค์ของการนิเทศ โดยกำหนดเกณฑ์การนิเทศ รูปแบบ และบทบาทผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศให้ชัดเจน ควรให้ครูที่มีคุณวุฒิเป็นผู้นิเทศ และให้ข้อมูลย้อนกลับจากทั้ง 2 ฝ่าย ผู้ถูกนิเทศต้องเปิดใจยอมรับ เพื่อเป็นการพัฒนา ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในกลุ่มสาระ และระหว่างกลุ่มสาระ พัฒนาเป็นเครือข่ายการนิเทศกับสถานศึกษาอื่น หรือสถาบันทางการศึกษาอื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน



2.10 การแนะแนว ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีระบบการเข้าถึงผู้เรียนที่ยังไม่มีความชัดเจน หรือทำให้ผู้เรียนรู้จักตัวเองน้อยเกินไป ไม่เข้าใจหรือมีความสับสนต่อความต้องการของตนเอง แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ สติปัญญา พฤติกรรมเหมาะสมตามวัย และรู้จักตนเอง ความถนัด ความต้องการ และความชอบของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเอง และเลือกศึกษาต่อตรงตามความต้องการของผู้เรียนเอง มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการศึกษาต่อในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการสะท้อนการจัดการศึกษาว่านักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการเรียนต่อได้ตรงจุดหรือไม่ มีการแนะแนวให้ผู้เรียนมีทักษะทางการเรียนที่กว้างขึ้น ได้เรียนรู้ รู้จักสิ่งใหม่ๆ การเรียนแบบใหม่ หรืออาชีพใหม่ๆ โดยมีการตัดสินใจจากความชอบและความถนัดของผู้เรียนเอง

2.11 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาจัดกระบวนการการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความมั่นใจให้กับผู้เรียน/สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีกระบวนการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่ไม่ชัดเจน ขาดการติดตามและตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียน/ชุมชน/สังคม/ท้องถิ่นขาดความมั่นใจ แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการจัดการศึกษา ในทุกปีการศึกษาอย่างชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบเพื่อให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษา กระบวนการดำเนินงาน และติดตามผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่ามีคุณภาพ และมีมาตรฐานหรือไม่ ควรพัฒนาปรับปรุงอย่างไร ดำเนินการจัดทำเป็นสารสนเทศของสถานศึกษา ควรมีความน่าเชื่อถือ รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และเป็นประโยชน์กับผู้เรียน รวมถึงมีการนำเสนอผลการประเมินย้อนกลับเป็นสารสนเทศให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบ

2.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ในด้านวิชาการ โดยจัดการศึกษาที่หลากหลายในชุมชน ทั้งสายอาชีพ สายสามัญและตามอัธยาศัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดการศึกษาขาดความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการในชุมชน มีการจัดการศึกษาแบบสายสามัญเพียงอย่างเดียว แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ บริการทางวิชาการ แก่ชุมชน ในท้องถิ่น มีการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ให้องค์ความรู้กับชุมชน มีการร่วมกันทำงานกับชุมชน การฝึกงาน ฝึกอาชีพ หรือให้ความรู้กับนักเรียนจากชุมชน จัดทำสารสนเทศความรู้ จัดแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมให้ชุมชน สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ

2.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นในการจัดการศึกษา และการพัฒนาวิชาการ หรือมีการสร้างความร่วมมือน้อยเกินไป แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับองค์กรอื่น ภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน สร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ในการสนับสนุนการดำเนินงาน การพัฒนางานด้านวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิทยุทัศน์ขององค์กรต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน พัฒนางานร่วมกัน ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพทางวิชาการดีขึ้น รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน องค์กรทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ

2.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน/สังคมเพื่อสร้างความสัมพันธ์การประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีเครือข่ายทางวิชาการน้อยหรือขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน หรือสังคม แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู และชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น มีการช่วยเหลือ แบ่งปันกันและกัน สถานศึกษาควรมีความพร้อมที่จะส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเมื่อมีการร้องขอ หรือขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ และมีการจัดทำสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ เผยแพร่ความรู้ การจัดการกิจกรรมของสถานศึกษา ออกสู่สาธารณชนให้รับรู้ เพื่อประชาสัมพันธ์และเป็นความรู้แก่ชุมชน

2.15 การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนวิเคราะห์ปัญหา งานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนวิเคราะห์จัดการงานด้านวิชาการของสถานศึกษาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนาคือ สถานศึกษาควรผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน กำหนดขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน มีการติดตามการดำเนินงาน เพื่อทราบ

ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางแก้ไข คู่ขนานกับคณะทำงานด้านวิชาการ รวมถึงนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.16 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตรงตามเนื้อหา สารสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการประชุมภาคี 4 ฝ่ายเพื่อคัดเลือกหนังสือเรียน แต่อาจพิจารณาได้ไม่ครอบคลุม หรือมีหนังสือเรียนให้คัดเลือกน้อยเกินไป ทำให้ขาดความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแนวทางการพัฒนา แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการพิจารณาคัดเลือกแบบเรียน ตรงตามเนื้อหา ครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประชุมภาคี 4 ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนนักเรียน เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตามระเบียบ และตามความเหมาะสม อย่างถูกต้องและตรวจสอบได้ โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกับหลักสูตร เป็นเรื่องสำคัญ การคัดเลือกหนังสือเรียนควรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีหนังสือที่เพียงพอต่อการคัดเลือก มีการสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือก โดยพิจารณาเนื้อหาเข้าใจง่าย ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน ความพร้อม ของผู้เรียน และมีการประเมินผล และติดตามการใช้หนังสือเรียน เพื่อที่จะนำเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป

2.17 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้สอน และผู้เรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ที่น้อยเกินไป หรือขาดการนิเทศติดตามการใช้สื่อ แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างและผู้นำในการดำเนินการนโยบายพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีเป็นสื่อกลาง การเรียนรู้ และการพัฒนางานร่วมกัน มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหาร นำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้กับครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเปิดโลกทัศน์และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีสื่อที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นสื่อที่ดี มีคุณภาพ สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้จริง มีการนิเทศติดตามการใช้สื่อจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูได้รับการพัฒนาด้านการสร้างสื่อ และมีการทำความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อร่วมกันสร้าง ผลิต สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีการจัดทำคลังสื่อของสถานศึกษา เพื่อรวบรวมสื่อการเรียนรู้อื่นๆ ให้เป็นหมวดหมู่

### ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของโรงเรียนภัทรญาณวิทยาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

#### ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์จากด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น ๆ 3 ด้าน และการวิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากความสอดคล้องของการให้ข้อมูลของประชากร ด้านที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น ๆ สถานศึกษาควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายมากขึ้น ให้เพียงพอแก่นักเรียนและชุมชนที่สามารถเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ได้ ควรส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เฉพาะทางที่มีความลึกซึ้งในด้านเนื้อหา กระบวนการวิธีการที่มีความเฉพาะนั้น ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการ ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าใช้งาน เป็นการพัฒนาทักษะกระบวนการ ควบคู่กับการเรียนรู้จากความจำหรือการอ่าน การศึกษาแบบทั่วไป สถานศึกษาควรเพิ่มการศึกษาแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากขึ้น เช่นการไปทัศนศึกษาออกสถานที่ หรือการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชน หรือเชิญวิทยากรจากแหล่งเรียนรู้นั้น ๆ มาให้ความรู้ ควรมีการจัดทำเอกสาร วารสาร สารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ทั้งหมดของสถานศึกษา เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนหรือบุคคลภายนอกได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ และควรมีการเป็นสื่อออนไลน์เพื่อเข้าถึงผู้เรียนและชุมชน เชิญชวนให้เข้าใช้แหล่งเรียนรู้ อัปเดตความรู้ สถิติ ข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย และเข้าใจง่าย

2. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เป็นลำดับที่ 2 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นมากขึ้น ควรมีการเตรียมการ ประชุม วางแผน เพื่อร่างสาระหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากการร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน โดยกำหนดเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ที่ชัดเจน มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สามารถเรียนรู้ พัฒนา ต่อยอด ส่งเสริม และเข้าใจในความเป็นท้องถิ่นได้จริง มีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน มีการส่งเสริมให้วิทยากรจากท้องถิ่นมาสอนในสถานศึกษา หรือมีครูภูมิปัญญามาสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้นี้ไปใช้ได้จริงใน

ชีวิตประจำวัน ควรเพิ่มการบริการทางวิชาการกับชุมชน หรือหน่วยงานอื่นมากขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการ พัฒนาเป็นเครือข่ายทางวิชาการ

3. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์น้อยกว่าด้านอื่น ๆ เป็นลำดับที่ 3 สถานศึกษาโดยการนำของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานวิจัยและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้ความรู้การทำวิจัย รายละเอียด องค์ประกอบ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการแปลผลข้อมูล เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน ควรส่งเสริมให้มีวิจัยในชั้นเรียนปี การศึกษาละ 1 เรื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรมีการทำวิจัยไปในทิศทางและแนวทาง เดียวกัน มีวิจัยในระดับกลุ่มสาระหรือระดับสถานศึกษา รวมถึงการเผยแพร่การวิจัย นำผลการวิจัยไป เผยแพร่ เพื่อพัฒนาปรับปรุง และเป็นสารสนเทศให้ความรู้กับผู้อื่น

4. ด้านที่มียอดคล่องของความเห็นของประชากร ไม่สอดคล้องได้แก่

4.1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องคือ สถานศึกษาจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทนเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และ สามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน มีการจัดหา วิทยากรที่มีความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะในด้านนั้นจริง ๆ มาให้ความรู้กับนักเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถฝึกผู้เรียนให้แก้ไขปัญหาได้ และนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องคือ สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้รับบริการในการจัดการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และ เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด และสถานศึกษามุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ สถานศึกษาควรศึกษาความต้องการของผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการศึกษาได้ตรงกับ ความต้องการ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด โดยมีรูปแบบ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีความรู้และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

4.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องคือ สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในบริบท สถานศึกษาควรศึกษาสภาพ บริบทของสถานศึกษา ความต้องการของผู้รับบริการ ความพร้อมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพให้กับผู้เรียน

4.4 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องคือ สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน สถานศึกษาควรมีการจัดทำรูปแบบการวัดผลที่ได้มาตรฐานเป็นรูปแบบเดียวกันของทั้งสถานศึกษามีวิธีการที่หลากหลายแต่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐาน ให้ความรู้กับบุคลากรและมีการติดตามนิเทศการใช้เครื่องมือในการวัดผล รวมถึงนำเครื่องมือการวัดและประเมินผลมาตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้

4.5 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือ สถานศึกษามุ่งส่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ นวัตกรรม เทคโนโลยี โดยสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้โดยตรง หรือสืบค้น ค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง โดยเป็นการค้นคว้าข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการเรียนการสอน

4.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องคือ สถานศึกษามีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ กิจกรรมการเรียนการสอนของครูบางรายวิทยายังพัฒนาผู้เรียนได้ไม่เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน มีกิจกรรมกระบวนการที่น้อยเกินไปหรือไม่ครบถ้วน สถานศึกษาควรสอดแทรกกิจกรรมเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตตามศักยภาพ

4.7 ด้านการแนะแนว ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องคือ สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษา ได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน สถานศึกษาควรเพิ่มเติมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในสาขาวิชาที่มีความถนัด ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน

4.8 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือ สถานศึกษามีการจัดตั้งงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนางานวิชาการ สถานศึกษาควรมีแผนการใช้งบประมาณด้านวิชาการที่ชัดเจน ชี้แจง อธิบายและทำความเข้าใจให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงการใช้งานงบประมาณ มีการตั้งงบประมาณที่เหมาะสม เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมทางวิชาการให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.9 ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ข้อที่มีความเห็นไม่สอดคล้องกันคือ สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และสถานศึกษาคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สถานศึกษามีกระบวนการในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนอยู่แล้วควรเพิ่มเติมความเหมาะสมของหนังสือ และพิจารณาคัดเลือกหนังสือที่มีความ

สอดคล้องกับหลักสูตรให้มากที่สุด โดยเป็นหนังสือที่ผู้เรียนสามารถหาองค์ความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นนั้นไปใช้ในการเรียนและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นแนวทางอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรภูวนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9
2. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนภัทรภูวนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9
3. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9



## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

กมล ภูประเสริฐ. การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เมธิทิปป, 2545.

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2546.

\_\_\_\_\_. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.), 2546.

\_\_\_\_\_. วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2553

\_\_\_\_\_. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

\_\_\_\_\_. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2552.

กิ่งแก้ว เฟื่องศิลา. “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร).” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

ฉันท ชาติทอง. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, พิมพ์ครั้งที่ 2, นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2553.

จิตติมา วรณศรี. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา, พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์, 2557.

ชวลิต ชูกำแพง. การพัฒนาหลักสูตร, มหาสารคาม : ทีคิวพี จำกัด, 2551.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, กรุงเทพฯ : บริษัทวิพริ้นท์ (1991) จำกัด.

ชุมศักดิ์ อินทร์รัช. การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5, ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551.

ธีระ รุญเจริญ. ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา, กรุงเทพฯ : ชุมทองอุตสาหกรรมพิมพ์, 2550.

นฤมล ไก่เครือ. หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษากลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา.



สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2561.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. **การพัฒนาหลักสูตร**, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

ประเทือง สังข์นาค. **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2546.

ปรียาพร วงศ์อนุโรจน์. **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, 2553.

พระมหาปริญญา เตชปญโญ (ปราบชมพู). “การบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556.

ภัคพร เจริญลักษณ์. **หัวหน้างานวัดผลกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา**. สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2561.

ภาณุวัฒน์ กาศแก้ว, “มิติวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559.

ภาวนี อารงเลิศฤทธิ์ “**การบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียน บริหารให้เป็นจัดการให้ดี**”, วารสารวิชาการ ฉบับที่ 1, มกราคม – มีนาคม, 2553.

ยุวดี ทองยี่สุน. **ครูปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนภัทรญาณวิทยา**. สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2561.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: บริษัทนำศิลป์โฆษณา จำกัด, 2552.

รุจิรั ภู่อาระ. **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพ้อยท์, 2545.

เรวดี ช้อนเพชร. “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 4” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

โรงเรียนภัทรญาณวิทยา. “**รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2560**.” 2561.

โรงเรียนภัทรญาณวิทยา. **แผนปฏิบัติการโรงเรียนภัทรญาณวิทยา ประจำปีงบประมาณ 2561**, 2560.

- วสันต์ ปรีदानันต์. “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม.” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- วันชัย พงสุพันธ์. “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนผล. **จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษากระบวนการพัฒนา**, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์, 2553.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. **O-NET ซีวีกฤตการศึกษไทย ภาค 2**. กรุงเทพฯ: หจก. วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2553.
- สันติ บุญภิรมย์. **หลักการบริหารการศึกษา**, กรุงเทพฯ : บুদ্ধ พอยท์, 2551.
- สาคร สุขศรีวงศ์. **การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร**, กรุงเทพฯ : จี.พี.ไซเบอร์พริ้นท์, 2551.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.), 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , **เอกสารการประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- \_\_\_\_\_ **แนวการปฏิบัติการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552.
- \_\_\_\_\_ **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.
- \_\_\_\_\_ **แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน**, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2556.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (องค์กรมหาชน), **มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์พิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม พ.ศ.2554 – 2558**.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 [online]. 1 เมษายน 2560 แหล่งที่มา <http://click.senate.go.th>

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, , 2553.

สุทธนู ศรีไสย์. **การจัดการและวางแผนพัฒนาหลักสูตร**.พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

อังคณา มาศเมฆ. “การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.

#### ภาษาต่างประเทศ

Charles F. Faber and Gilbert F. Sherron. **Elementary School Administration**. New York: Holt Rhinehart and Winston,1970.

Chester,W.M. **An introduction to school administration selected reading**. New York: Mcmilan, 1996.

Dantel Nordwall, Johnson. “Principal vision , Environmental Robustness, and Teacher Sense of Autonomy in High School.” Dissertation Abstracts International, 1993.

Francis J. Bruces. “Curriculum and Instruction”. **The International Encyclopedia of Higher Education**. Sanfrancisco: Josey-Bass Publishers, 1978.

Fred C. Luenburg and Allan C. Ornstein. **Educational Admintration: Concepts and Practices**. 6<sup>th</sup> ed. CA: Wadsworth Cengage Learning, 2012.

Harison F.E., **Magagement and Organization**, New Jersey : Houghton miffin, 1976.

Heather Fry, SteveKetteridge and Stephanie Marshall. **A Handbook for Teacher and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice**. 3<sup>rd</sup> ed. Newyork: Taylor & Francis, 2009.

Jame Forest and Kevin Kinser. **Higher Education in the United State: An Encyclopedia**. Oxford: ABC-CLIO, 2002.

- Julia Miller Vick, Mary S. Jennifer, and Morris Heiberger. **The Academic Job Search Handbook**. 4<sup>th</sup> ed. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2008.
- Lee J. Cronbach. **Essentials of Psychological Testing**. 3<sup>rd</sup> ed. New York: Harper & Publisher, 1974.
- Mccathy, W.M. **The role of the secondary school principals in New Jersey**. Dissertation Abstracts International, 1971.
- Paul, Adams. "Considering Best Practice : The Social Construction of Teacher Activity and Pupil Learning as Performance." **Cambridge journal of Education** 38, 2008.
- Richard A. Gordon. **School Administration and Supervision : Leadership Challenges and Opportunities**. 2<sup>nd</sup> ed. Ohio: W.C.Brown Co, 1983.
- Thomas J. Sergiovanni and others. **Educational Governance and Administration**. New Jersey: Prentice-Hall, 1980.
- Van Miller. **The Public Administration of American School System**. New York : The Macmillan Company, 1995.
- Yong, Zhao. "Comment on the common core Standards Initiative." **AASA Journal of Scholarship** 6, 2009.





ภาคผนวก



ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล



ที่ ศธ 6812.2/454

ภาควิชาการบริหารการศึกษา  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร  
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

21 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นายสรารุช แซ่มซ้อย รหัสนักศึกษา 58252355 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนในหน่วยงานของท่าน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประกอบการทำการค้นคว้าอิสระ ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 093-979 3455

นักศึกษา. 081-1960296



“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”  
“Creative Organization”





**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**  
**เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา**  
**สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9**

---

**คำอธิบายในการตอบแบบสอบถาม**

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ / หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

1.3 ครูผู้สอน

2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF PHATTHARAYANWITTHAYA SCHOOL UNDER SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 9)” ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่าน มีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

3. แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา

เมื่อท่านให้ข้อมูลครบถ้วนทุกข้อแล้ว โปรดส่งแบบสอบถามนี้คืนให้กับผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ  
ไว้ ณ โอกาสนี้ สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นาย สราวุธ แซ่ม้อย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**  
**เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา**  
**สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9**

**ตอนที่ 1** ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของท่าน

ข้อ	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	<b>เพศ</b> ( ) ชาย      ( ) หญิง	( ) 1
2	<b>อายุ</b> (เศษปีที่เกิน 6 เดือนขึ้นไป ให้นับเท่ากับ 1 ปี) ( ) ต่ำกว่า 25 ปี ( ) อายุ 26 - 35 ปี ( ) อายุ 36 - 45 ปี ( ) อายุ 46 ปีขึ้นไป	( ) 2
3	<b>ระดับการศึกษา</b> ( ) ต่ำกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี ( ) ระดับการศึกษาปริญญาตรี ( ) ระดับการศึกษาปริญญาโท ( ) ระดับการศึกษาปริญญาเอก	( ) 3
4	<b>ตำแหน่งหน้าที่</b> ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา ( ) หัวหน้าฝ่ายวิชาการ / หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ( ) ครูผู้สอน	( ) 4
5	<b>ประสบการณ์ในการทำงาน</b> (เศษปีที่เกิน 6 เดือนขึ้นไป ให้นับเท่ากับ 1 ปี) ( ) ต่ำกว่า 10 ปี ( ) 11 - 20 ปี ( ) 21 - 30 ปี ( ) 31 ปีขึ้นไป	( ) 5

## ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

**คำชี้แจง :** โปรดพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความเป็นจริงที่ท่านเห็นสมควรในทุกข้อคำถาม

- ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด  
 ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย  
 ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง  
 ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก  
 ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
<b>การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น</b>							
1	สถานศึกษามีการดำเนินการในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น						( ) 6
2	สถานศึกษาสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น						( ) 7
3	สถานศึกษาจัดการบริการวิชาการที่มีค่าตอบแทน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้						( ) 8
4	สถานศึกษาจัดการบริการวิชาการที่มีบริการแบบให้เปล่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันได้						( ) 9
5	สถานศึกษาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความผูกพันต่อท้องถิ่น						( ) 10
<b>การวางแผนงานด้านวิชาการ</b>							
6	ผู้บริหารร่วมมือกับครูผู้สอนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา						( ) 11
7	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้านงานวิชาการของสถานศึกษา						( ) 12

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
8	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสำรวจ แนวทางการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา						( ) 13
9	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนดแนวทาง การติดตามการพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา						( ) 14
10	ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประเมินผล การพัฒนางานด้านวิชาการของสถานศึกษา						( ) 15
11	สถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมิน สถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ด้านวิชาการ						( ) 16
12	สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ขึ้นโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่าย ในสถานศึกษารวมทั้งชุมชน						( ) 17
13	สถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระ การเรียนรู้โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์						( ) 18
14	สถานศึกษากำหนดแนวทางการใช้หลักสูตร เสนอแนะ แก่กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน						( ) 19
<b>การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา</b>							
15	สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียน การเรียนแบบตามอัธยาศัย						( ) 20
16	สถานศึกษามีการใช้หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการ ของผู้รับบริการในการจัดการเรียนการสอนทั้ง ในระบบ และ นอกระบบโรงเรียน						( ) 21
17	สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด						( ) 22
18	สถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ จากการเรียนรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้						( ) 23
19	สถานศึกษามุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ						( ) 24
20	สถานศึกษาดำเนินการเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาตามสภาพ ความเป็นจริง						( ) 25

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
21	สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพของนักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี						( ) 26
<b>การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา</b>							
22	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น						( ) 27
23	สถานศึกษาให้ความสนใจองค์ประกอบหลักสูตรอย่างชัดเจน						( ) 28
24	สถานศึกษาได้ศึกษา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสาระการเรียนรู้ กิจกรรมและการจัดประสบการณ์ในหลักสูตรอยู่เสมอ						( ) 29
25	สถานศึกษามีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น						( ) 30
26	สถานศึกษามีการบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทและสภาวะการเปลี่ยนแปลง เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น						( ) 31
27	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ						( ) 32
28	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในบริบท						( ) 33
<b>พัฒนากระบวนการเรียนรู้</b>							
29	สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน						( ) 34
30	สถานศึกษาส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและกำกับให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						( ) 35
31	สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู จัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานตามสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง						( ) 36
32	สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอยู่เสมอ						( ) 37

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
33	สถานศึกษามีการสนับสนุน ส่งเสริมพฤติกรรมอันดี เนื่องจากจาก ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งตัว ผู้สอนและผู้เรียน						( ) 38
34	สถานศึกษามีการพัฒนาพฤติกรรมอันดี เนื่องจากจาก ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งตัวผู้สอนและผู้เรียน						( ) 39
<b>การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน</b>							
35	สถานศึกษามีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางวิชาการที่ได้มาตรฐาน						( ) 40
36	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตรวจสอบ และการวัดและนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้						( ) 41
37	สถานศึกษากำหนดผลการเรียนรู้เป็นรูปแบบกระบวนการ จำนวนตัวเลข ปริมาณ อันดับ ข้อมูลให้กับวัตถุ สิ่งของ ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้						( ) 42
38	สถานศึกษากำหนดผลการเรียนรู้เป็นแบบกระบวนการ จำนวนตัวเลข ปริมาณ อันดับ ข้อมูลให้กับบุคคล ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้						( ) 43
39	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้ มาตรฐาน						( ) 44
40	สถานศึกษามีการวัดผล ประเมินผล ด้านทักษะ และ ประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย						( ) 45
<b>การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา</b>							
41	สถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดย เน้นการค้นคว้าหาข้อมูล ศึกษาปัญหาเพื่อพัฒนา และแก้ไข						( ) 46
42	สถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาผู้เรียน สามารถเรียนรู้ เกิดทักษะ มีการพัฒนา วิจัย และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้						( ) 47
43	สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการวิจัย เชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน						( ) 48
44	สถานศึกษามีการเรียนรู้กระบวนการเพื่อให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นเลิศ						( ) 49
45	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าตัดสินใจหาวิธี แก้ปัญหาที่ดีที่สุด						( ) 50

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
<b>การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้</b>							
46	สถานศึกษามีการส่งเสริมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนใฝ่รู้						( ) 51
47	สถานศึกษามุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ นวัตกรรม เทคโนโลยี						( ) 52
48	สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อน สังคม บุคคลในท้องถิ่น						( ) 53
49	สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ วัด อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ						( ) 54
50	สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ						( ) 55
<b>การนิเทศการศึกษา</b>							
51	ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม เพื่อพัฒนาครูและผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้น						( ) 56
52	สถานศึกษามีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ						( ) 57
53	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะคิด ประสพการณ์ และทักษะที่จำเป็นเพื่อพัฒนาผู้เรียน						( ) 58
54	สถานศึกษามีการประชุม ปรึกษาและร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องทุกคนเพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ						( ) 59
55	สถานศึกษามีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงกระบวนการที่ส่งผลให้ได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่วางไว้						( ) 60
56	สถานศึกษามีจุดมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ และมีความเชื่อมั่น สามารถพัฒนารูปแบบการจัดเรียนการสอนสนองต่อความต้องการผู้เรียน						( ) 61
<b>การแนะแนว</b>							
57	สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคล						( ) 62

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	ในด้านการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้รู้จัก เข้าใจและเลือก ศึกษาได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน						
58	สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการศึกษา ทุกระดับชั้นเพื่อให้มีการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดอย่างเต็มที่ตามขีดความสามารถ สามารถแก้ปัญหาหรือตัดสินใจได้ถูกต้อง						( ) 63
59	สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนในด้านการศึกษา ทุกระดับชั้นเพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองได้ เต็มความสามารถ ทุกด้าน ปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข						( ) 64
60	สถานศึกษาจัดกระบวนการประเมินผล และติดตามตรวจสอบ คุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้าง ความมั่นใจให้กับผู้เรียน สังคม ชุมชน/ท้องถิ่น						( ) 65
61	สถานศึกษาสร้างหลักประกันแก่ผู้รับบริการ ว่าการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงาน ที่ได้มาตรฐานเชื่อถือได้						( ) 66
62	สถานศึกษามีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาทุกประการ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ ที่สูงขึ้น สามารถบรรลุผลตามมาตรฐานที่สถานศึกษา กำหนดไว้						( ) 67
<b>การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา</b>							
63	สถานศึกษาจัดกระบวนการประเมินผลและติดตามตรวจสอบ คุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม ความมั่นใจให้กับผู้เรียน/สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น						( ) 68
64	สถานศึกษาสร้างหลักประกันแก่ผู้รับบริการว่าการจัด การศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน เชื่อถือได้						( ) 69
65	สถานศึกษามีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาทุกประการ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น สามารถบรรลุตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้ว						( ) 70
<b>การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ</b>							
66	สถานศึกษาเผยแพร่สนับสนุนให้ชุมชน สังคม ท้องถิ่น						( ) 71



ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
	มีส่วนร่วมในการรับรู้กระบวนการดำเนินงาน						
67	สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ในด้านวิชาการ โดยจัดการศึกษาที่หลากหลายในชุมชนทั้งสายอาชีพ สายสามัญ และตามอัธยาศัย						( ) 72
68	การปฏิบัติในกิจกรรมบริการวิชาการหรือวิชาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประเทศชาติ						( ) 73
69	สถานศึกษาเสริมสร้างความรู้แก่ชุมชน และผู้เรียนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มีองค์ความรู้และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมได้						( ) 74
70	สถานศึกษาร่วมกันส่งเสริมและสร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน						( ) 75
<b>การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น</b>							
71	สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับสถาบันอื่นในการพัฒนางานด้านวิชาการ						( ) 76
72	สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรการศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน						( ) 77
73	สถานศึกษามีการส่งเสริม พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรทางการศึกษาต่าง ๆ ทั้งสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน						( ) 78
74	สถานศึกษามีการจัดตั้งงบประมาณ เพื่อใช้ในการพัฒนางานวิชาการ						( ) 79
75	สถานศึกษามีการติดต่อ สื่อสารกับสถานศึกษาที่ใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษาภายในประเทศ						( ) 80
76	สถานศึกษาร่วมมือกับองค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการเพื่อประสิทธิภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น						( ) 81
77	สถานศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาการพัฒนาวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น						( ) 82

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
<b>การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา</b>							
78	สถานศึกษาร่วมมือกับชุมชน/สังคม เพื่อพัฒนาส่งเสริม งานด้านวิชาการทั้งภายในและภายนอก						( ) 83
79	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับชุมชน/สังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย						( ) 84
80	สถานศึกษามีการส่งเสริม สร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง						( ) 85
81	สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น						( ) 86
82	สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียน การสอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมีคุณภาพ เพิ่มมากขึ้น						( ) 87
83	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างด้านการศึกษา และด้านอื่น ๆ เพื่อความรู้ ความเข้าใจอันดีต่อชุมชน						( ) 88
<b>การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา</b>							
84	สถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการดำเนินงาน เพื่อสร้างแนวปฏิบัติ ของงานด้านวิชาการของสถานศึกษา						( ) 89
85	สถานศึกษามีการบริหารงานด้านวิชาการเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด						( ) 90
86	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์ปัญหาทางวิชาการของสถานศึกษา						( ) 91
87	สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนด ระเบียบแนวปฏิบัติทางวิชาการของสถานศึกษา						( ) 92
88	สถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแนวทางการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ต่อไปให้ดียิ่งขึ้น						( ) 93
89	สถานศึกษามีการจัดทำระเบียบเกี่ยวกับงานวิชาการ ของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน						( ) 94
90	สถานศึกษามีการกำหนด/บันทึกแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน						( ) 95

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
<b>การคัดเลือกหนังสือแบบ เรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา</b>							
91	สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตรงตามเนื้อหา สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร						( ) 96
92	สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนที่ ครอบคลุม สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร						( ) 97
93	สถานศึกษาคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ ได้ด้วยตนเอง						( ) 98
94	สถานศึกษาคัดเลือกหนังสือและสื่อการเรียนที่ให้ผู้เรียน ใช้ประโยชน์จากหนังสือและแบบเรียนสำหรับการพัฒนา องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง						( ) 99
95	แบบเรียนและสื่อการเรียนที่สถานศึกษาพิจารณาคัดเลือก สามารถช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้มีคุณภาพสูงขึ้น						( ) 100
96	สถานศึกษาคัดเลือกแบบเรียน และ สื่อ การ เรียน ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นอย่างมาก						( ) 101
97	สถานศึกษาคัดเลือกแบบเรียนและสื่อการเรียนมีความ สอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนเพื่อใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนเป็นสำคัญ						( ) 102
98	การคัดเลือกแบบเรียนและสื่อการเรียนของสถานศึกษา เกิดจากความร่วมมือและมีมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษา						( ) 103
<b>การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</b>							
99	สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ และเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอน ไปยังผู้เรียน						( ) 104
100	สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนในการจำกัด เรื่องเวลา ระยะทางและสภาพภูมิศาสตร์โดยการใช้สื่อ และ เทคโนโลยีถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอนไปยังผู้เรียนได้เป็นอย่างดี						( ) 105
101	ผู้บริหารใช้สื่อ เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในพัฒนาผู้สอน และ ผู้เรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน						( ) 106
102	สถานศึกษาพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ทุกชนิดตลอดจนวิธีการ หรือ กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ						( ) 107

ข้อ	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
103	สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้						( ) 108
104	สถานศึกษาเลือกใช้วิธีทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในบทเรียนง่ายและเร็ว ขึ้น						( ) 109
105	สถานศึกษาใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน						( ) 110
106	สถานศึกษาใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญและเกิดประโยชน์ด้านคุณภาพของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น						( ) 111



แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย  
เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

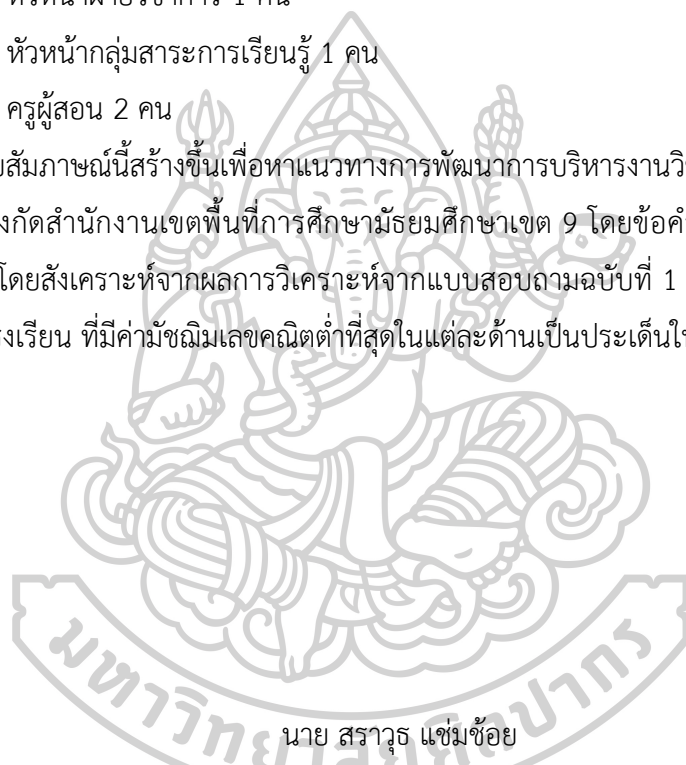
---

คำอธิบายในการสัมภาษณ์

1. ผู้ถูกสัมภาษณ์ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน
- 1.2 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน
- 1.3 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 คน
- 1.4 ครูผู้สอน 2 คน

2. แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสังเคราะห์จากผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุดในแต่ละด้านเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์



นาย สราวุธ แซ่ม้าชัย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : สถานศึกษาจัดการบริหารวิชาการที่มีค่าตอบแทน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ชุมชน สังคม และสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ : ผู้บริหารร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสำรวจแนวทางการพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษา

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา : สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในระบบ นอกโรงเรียน การเรียนแบบตามอัธยาศัย

4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : สถานศึกษาทำความเข้าใจองค์ประกอบหลักสูตรอย่างชัดเจน

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ : สถานศึกษามีการดำเนินงานปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรอยู่เสมอ

6. การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน : สถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดผลที่ได้มาตรฐาน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : สถานศึกษาดำเนินการให้ผู้บริหารร่วมมือกับครูในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ : สถานศึกษามีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ วัด อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ ฯลฯ

9. การนิเทศการศึกษา : สถานศึกษามีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุงกระบวนการที่ส่งผลให้ได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่วางไว้

10. การแนะแนว : สถานศึกษามีกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนหรือบุคคลในด้านการศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อให้รู้จัก เข้าใจและเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน

11. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา : สถานศึกษาจัดกระบวนการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมความมั่นใจให้กับผู้เรียน/สังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ : สถานศึกษาสร้างองค์ความรู้ในด้านวิชาการ โดยจัดการศึกษาที่หลากหลายในชุมชน ทั้งสายอาชีพ สายสามัญและตามอัธยาศัย

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น : สถานศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา : สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน/สังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์การประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย



15. การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา : สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนวิเคราะห์ปัญหาทางวิชาการของสถานศึกษา

.....

.....

.....

16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา : สถานศึกษามีการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเรียนตรงตามเนื้อหา สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

.....

.....

.....

17. การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา : ผู้บริหารใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้สอน และผู้เรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

.....

.....

.....



## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายสรารุช แซ่มซ้อย
วัน เดือน ปี เกิด	19 มีนาคม 2534
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2540 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ ดอนเจดีย์
	พ.ศ.2546 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1
	พ.ศ.2557 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ (เคมี) มหาวิทยาลัยบูรพา
	พ.ศ.2558 ศึกษาต่อระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1555 ม.5 ต.ดอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี 72170

